

DOMOLJUB

ŠTEV. 46. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43

V LJUBLJANI DNE 12. NOVEMBRA 1930

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Slovenski kmetje — vkup!

Govor tajnika J. K. Z. g. A. Sušnika.

»Spoštovani zborovalci! Slisali ste poročilo predsednika o težkem stanju kmetijskega gospodarstva. Mi se pa moramo vprašati sedaj, kje je pomoč, kje rešitev. Pomoč je mogoča od strani državne oblasti potem dobre zakonodaje, dobre kreditne in davčne, carinske in trgoške politike. Pri tej priliki se spominjamo besed, ki jih je Nj. Vel. kralj Aleksander o priki poklonitve hrvatskih kmetov v Belgradu spregovoril, ko je rekel: »Vas je vse, in brez vas ni ničesar.« Te modre besede naj bi bile nekak temelj za vsa politično sedanje vlade. In priznati moramo, da se vlada tudi v resnici trudi mnogo za povzdigo kmetijstva in napredek kmetijskega stanu. Razni zakoni nam dokazujejo to. Naj omenim samo nekatere. Zakon o pospeševanju kmetijstva, zakon o pospeševanju živinoreje, zakon o zatiranju rastlinskih škodljivcev, vinski zakon, zakon o kontroli pridelkov, namenjenih za izvoz, dalje ustanovitev zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in ustanovitev Privilegirane izvozne družbe, kjer je v upravnem svetu z eno tretjino zastopano tudi kmetijsko združenstvo. To so sami zakoni, ki rešujejo važna vprašanja kmetijskega gospodarstva. Toda kmetijsko vprašanje se ne da izločiti iz kompleksa drugih vprašanj, reševati ga je mogoče samo v zvezi z drugimi gospodarskimi vprašanji, v zvezi z vsem narodnim gospodarstvom, z gospodarstvom cele Evrope in celo vsega sveta. Zraven pa vsled nezadostnih finančnih virov in vsled neokretnega birokratičnega aparata večkrat tudi najboljši zakoni ostanejo lahko samo na papirju. Upamo, da bo v bodoče tudi kraljevska banska uprava bolj upoštevala želje in zahteve kmetijskega stanu in storila vse, kar je v njeni moči, za povzdigo kmetijstva.

Toda tudi mi sami moramo storiti svojo dolžnost. Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal. To samopomoč vršimo na ta način, da se vsi trdno oklenemo svoje stanovske organizacije, Jugoslovanske Kmetijske Zveze. To ime vam ni neznano. Že v letu 1928 se je pojavila med člani Kmetijske zveze zahteva, naj se društvena pravila spremenijo tako, da se črtajo iz njih vsa določila, ki kakorkoli označujejo društvo kot stanovsko politično; in naj se tudi v pravilih izključno stanovski in strokovni značaj točno označi. Te izpremembe so bile soglasno sprejete na obnem zboru dne 28. decembra 1928.

Toda sredi dela nas je zalotil 3. oktober,

ko je bila z modrim aktom Nj. Vel. kralja država razdeljena na banovine, in so je tudi nam Slovincem izpolnila dolgoletna želja in zahteva, da smo bili združeni z malo izjemo v eno upravno celoto. Kmetijska zveza je morala zopet novemu

Ivan Brodar,
predsednik Jugoslovanske kmečke zveze

stanju primerno premeniti svoja pravila. To se je zgodilo na obnem zboru 18. decembra preteklega leta.

Na izrednem obnem zboru 30. aprila t. l. so se pravila spremenila v zmislu zahtev od strani oblasti. Dne 30. maja 1930, št. 6505 je bila končnoveljavno preosnova društva dovoljena in pravila potrjena. Naša kmetijska stanovska organizacija se odselej imenuje Jugoslovanska Kmetijska zveza za dravsko banovino.

Delovanje Kmetijske zveze.

To je trnjeva pot, ki jo je morala hoditi naša organizacija pri spremembi pravil. Vendar pa smo vkljub vsem oviram, ki so se stavile na pot, vršili svoje delo naprej. Jugoslov. Kmet. zveza je v enem letu svojega obstoja izvršila že veliko delo. Izpeljala je do danes organizacijo po

vseh političnih in deloma tudi sodnih okrajih bivše ljubljanske oblasti ter povsod ustanovila okrajne Kmetijske zveze. Pa tudi po posameznih občinah in župnijah so že po večini ustanovljeni krajevni odbori, kjer še manjkajo, se bo ustanovitev izvršila v najkrajšem času. Priredilo se je že nad 100 od oblasti dovoljenih zborovanj, tečajev in predavanj. Na pobudo tajništva JKZ se je ustanovilo 8 živinorejskih združenj, ena vinarska in ena kreditna zadruga. Vrh tega je tajništvo v strokovnem glasilu »Domoljub« informiralo kmete o vseh važnih zadevah in pazilo zlasti na razvoj raznih pereh gospodarskih vprašanj, ki zadevajo kmetijski stan. S primernimi vlogami in spomenicami, pa tudi osebno smo posredovali na merodajnih mestih. Tako n. pr. pri vprašanju spremembe carinske tarife, pri zakonu o 20% nih bonih, pri trošarinah na vino za domačo uporabo, dalje radi težkih občinskih bremen, radi obremenitev občin po novem šolskem zakonu, radi verouka in veroučiteljev, radi banovinskih davstvin, radi pomoči v sedanji krizi kmetijstva, radi podpor za pospeševanje kmetijstva, radi kmetijskih obrtnikov, radi cestnih odborov, radi elektrifikacije itd. V posrednih slučajih smo dosegli tudi uspeh, in gotovo bi bil ta uspeh še večji, če bi bila naša organizacija močnejša. Tajništvo je tudi letos izdalo koledarček JKZ, ki bo izšel v 6000 izvodih.

JKZ hoče v tem pravcu delati tudi naprej. Delo bo treba samo še povečati in vsestransko razširiti in poglobiti. Zato pa nam nedostaja sredstev. Članarina znaša samo 5 Din letno.

Iz poročila o delu JKZ ste mogli že tudi uvideti, kaj hočemo. Jugoslov. Kmetijska zveza za dravsko banovino je stanovska, strokovna in kulturna organizacija slovenskega kmeta, ki hoče zbrati raztresene ude kmetijskega stanu in jih združiti v močno organizacijo, ki jo bo vodila samo ena velika misel, delovati za skupno korist vseh, ki so združeni v njej. Skupnost je predpogoj vsakega napredka kmetijskega stanu in vse kmetijske moči. Tega se moramo učiti od zapadnih kmetov in zlasti od nizozemskega kmeta, ki se zaveda velike moči in koristi svoje organizacije tako zelo, da članarino za svojo KZ plačuje bolj točno, kakor davke in vzdržuje tudi naravnost železno disciplino v vseh svojih organizacijah. Ta zavest skupnosti mora prodrati tudi pri nas do zadnjega kmeta, do zadnje gorske vasi.

Kaj hoče Jugoslovanska Kmečka zveza.

Kmetijska zveza hoče tudi buditi vsestransko zanimanje za gospodarsko povzdigo kmetijskega stanu in za strokovno kmetijsko izobrazbo. Po-

sebo pomoznost hočemo posvetiti zadrugi, ne samo kreditnim in produktivnim zadrugam, ampak tudi nabavnim in prodajnim zadrugam. Dalje vprašanje elektrifikacije, vprašanje cest, napeljevalnih vodovodov itd. Velevažno za kmeta je danes tudi rešitev vprašanja kmetijskih delavcev in poslovanja, ki jih že skoraj na kmetih ni mogoče več dobiti. Zato je treba raztegniti socialno zavarovanje tudi na kmetijske delavce in posle. Enkrat bo treba rešiti tudi vprašanje starostnega zavarovanja kmetijskega ljudstva in vprašanje živinskega zavarovanja.

Končno hoče Kmetijska zveza vzbuditi pri kmetih ljubezen do domače zemlje, ljubezen do rodne grude. Danes vse beži z dežele v mesta, tisoči bežijo celo v tujino, od koder se ne vrnejo nikoli več. Ta beg je treba ustaviti in vzgojiti zlasti našo kmetijsko mladino v ljubezni do kmetije, v ljubezni do domače hiše, do vsega kmetijskega dela in življenja in prikleniti mlada srca na domačo grudo. Zato pa je treba v naše šole na kmetih več kmetijskega pouka. Hočemo na kmetih učiteljstvo, ki bo verno, ki bo prevzeto od ljubezni do kmetijskega stanu, do vsega njegovega življenja in trpljenja.

Kmetijska zveza hoče pomagati kmetu, da bo mogel veselo živeti na svoji zemlji. Ustvariti hočemo zunanje pogoje za to in z vso odločnostjo zastopati koristi kmetijskega stanu. Skrbeti hočemo pa tudi za to, da bo kmetijska mladina dobila pravo vzgojo, tako da bo vedno bolj rastla moč in ugled kmetijskega stanu. Za te cilje hočemo zastaviti vse svoje moči. Vabimo vse kmete, ki so dobre volje, nikogar ne odbijamo.

Občni zbor Jugoslov. kmetičke zveze.

Dva tisoč slovenskih kmetov se je v nedeljo 9. novembra zbralo v Ljubljani na zborovanje svoje stanovske organizacije, Kmetičke zveze. To je bilo zborovanje, kakršnih smo v Ljubljani še malo videli. Strašne gospodarske razmere so našega kmeta privedle do tega, da si je začel sam iskati rešitve iz težkega položaja, v katerem se nahaja. Ena izmed številnih poti do izboljšanja razmer je stanovska izobrazba. Zato so bila na sporedu zborovanja nekatera temeljita predavanja o stvareh, ki se v prvi vrsti tičejo kmetijskega stanu in njegove samoobrambe. Ta predavanja bomo v prihodnjih številkah našega lista priobčili. Drugo pa je: močna stanovska organizacija vseh slovenskih kmetov. Tej organizaciji so se na zborovanju postavili močni temelji, na katerih se mora širiti in razvijati vse dotlej, dokler ne bo kmetijski stan prišel do onih pravic, ki mu kot najmočnejši skupini v državi in kot stebru države gredo. Bal Eng, da bi do tega kmalu prišlo! Ne bo to le kmetu v korist, ampak vsem!

Novi odbor JKZ.

Za načelnika Jugoslovanske kmetičke zveze je bil na predlog posestnika g. Karola Zaplotnika z Letenice soglasno in z velikim odobravanjem izvoljen dosedanjí načelnik g. Janez Brodar, posestnik in bivši poslanec v Hraslju pri Kranju.

Na predlog g. Sušnika so bili soglasno izvoljeni v odbor še sledeči:

Dr. Marko Netlačen, odvetnik v Ljubljani; dr.

Fran Kulovec, minister v p., Ljubljana; Janez Stracin, posestnik, Kaplja vas pri Komendi; Ivan Lovrač, posestnik, Podlipovica, p. Videm-Dobrepolje; profesor Anton Sušnik, Ljubljana; Matevž Detelak, posestnik, Lože pri Rimskih Toplicah; Jože Burgar, posestnik in župan, Hraše pri Smledniku; Josip Poznič, posestnik, Gradšče 16, p. Lukovica; Franc Kobal, posestnik, Gabrijela, p. Tržišče, Jakob Jan, posestnik, Podhom; Josip Skufca, posestnik, Vrhe pri Krki; Karol Zaplotnik, posestnik, Letenice pri Kranju; Josip Skubic, inženir, Ljubljana; Ivan Vinčar, posestnik in župan, Breznica pri Žirovnici; Josip Gale, posestnik in župan, Trebeljevo pri Litiji; Janez Trkov, župan, Dobrunje, p. Sp. Hrušica pri Ljubljani.

NAMESTNIKI:

Ignacij Pevec, posestnik, Št. Vid pri Stični; Franc Šinkovec, posestnik, Ger. Jablanica pri Litiji; Anton Svete, posestnik, Tomišelj; Anton Adamič, posestnik, Blato, p. Grosuplje; Ludovik Kržič, posestnik in župan, Nadlesk, p. S. tri trg pri Ložu; Anton Marinček, posestnik, Zupca vas, p. Cerklje ob Krki; Josip Brenčič, posestnik, p. Vrhnika; Franc Sever, obč. tajnik, p. Jelčica pri Ljubljani; Anton Umnik, posestnik, p. Senčur pri Kranju; Ferdinand Novak, posestnik in župan, Nevle pri Kamniku; Franc Brule, posestnik in župan, Hrušica, p. Novo mesto.

PREGLEDOVALCA RAČUNOV:

Dr. Anton Milovec, uradnik, Ljubljana; Josip Palme, veleposestnik, Ig - Studenec.

V društveno vodstvo so bili izvoljeni soglasno:

LITJA: Franc Šinkovec, posestnik, Jablanca, p. Smarino pri Litiji; KRANJ: Anton Umnik, posestnik, p. Senčur 20 pri Kranju; LOŽ: Jernej Hafner, župnik, p. S. tri trg pri Ložu; CERKNICA: Janez Lovko, posestnik, p. Cerknica 8; RADOVLJICA: Jakob Jan, posestnik, Podhom, p. Gorje pri Bledu; KAMNIK: Janez Strein, posestnik, Kaplja vas, p. Komenda; LJUBLJ. OKOLICA: Josip Palme, veleposestnik, Ig 108, p. Studenec-Ig; KRŠKO: Janez Stopar, posestnik, Ošterc, p. Kostanjevica; NOVO MESTO: Franc Brule, župan, Hrušica, p. Novo mesto; RIBNICA: Karol Škulj, župnik, p. Delenja vas pri Ribnici.

Svetovna agrarna kriza in kmetijstvo.

(Nadaljevanje.)

Kaj je storiti.

Razumljivo je, da skušajo agrarni politiki in kmetovalci sami najti pota za izhod iz te krize. Posebno razumljivo pa je tudi, da se poskušajo organizirati ne samo na domačih, notranjih trgih, ampak tudi mednarodno, saj je kmetijska kriza mednarodni pojav, katerega mora posamezna država rešiti le deloma, trajnega uspeha pa ni, če se ne uredi razmere tudi drugod.

S starimi sredstvi se ne da mnogo doseči, pač pa tudi kmetijstvo sedaj uvideva, da se mora posluževati istih ukrepov, kakor druge gospodarske panoge, predvsem trgovina in industrija.

V prvi vrsti bi naglasili potrebo povečevanja trgov in ugodnosti za kmetijstvo, kar je dalo trgovini in industriji že lepe

Moder je, kdor se od vsakega uči; močan je, kdor z uspehom krofi svoja slaba nagnjenja; bogat je, kdor je z malim zadovoljen.

uspehe, pa bo gotovo izredno koristno tudi za našega kmeta.

Ugotovljeno je, da se gospodarstvo ne razvija v stalni črti, pač pa se vrste slabi časi za dobrimi in tako dalje, tako da lahko govorimo o valovanju vsega gospodarskega življenja. Za to gibanje obstajajo gotovi zakoni. Vse gospodarsko življenje v teku daljše dobe bi se dalo označiti v glavnih razvojnih dobah sledeče: Depresija je doba, ko je gospodarska kriza na vrhuncu. V tej dobi proizvodnja pada, nezaposlenost delavstva narašča, množe se konkurzi v trgovini. Depresiji pa sledi polagoma dvig: na borzah se dvigajo tečaji, cene začenejo naraščati, proizvodnja se posvečuje in nezaposlenost pada. Vse to se vedno bolj stopnjuje in doseže polagoma višek. Nato pa začnejo vse gospodarsko življenje spet nazadovati, v prvi vrsti se pozna na denarnem trgu bližajoči se preokret, nato sledi borza, kasneje tudi cene in proizvodnja. To nazadovanje se vedno bolj poostrejuje in prehaja v depresijo, katero pa smo že označili zgoraj. Dobrim časom slede slabi, tem zopet dobri. To valovanje gospodarskega življenja je obsežno v besedi konjunktura. Mogoče je skoro natančno vedeti, kako se bo razvijala konjunktura, zlasti, če so znani pojavi in vzroki, ki vplivajo na to valovanje.

S pomočjo pregledov, ki pazno zabeležijo važne dogodke v gospodarskem življenju, je mogoče ugotoviti, v kateri dobi konjunktura se nahajamo, ali smo v krizi, depresiji, dvigu ali padanju. Če poznamo vse zgodovinski razvoj gospodarstva ali vse razloge, ki vodijo do sprememb v konjunkturi, vse znake, ki naznanjajo preokrete, tedaj nam je na podlagi trenutnega stanja gospodarstva mogoče ugotoviti, kakšen bo v glavnih obrisih bodoči razvoj.

Potrebno je, da začnejo kmetijstvo uvidevati, da je tudi razvoj kmetijske proizvodnje podvržen splošnim narodnim gospodarskim zakonom in da so mogoči uspešni ukrepi le, če upoštevajo vse gospodarske razloge.

Izsledki narodnogospodarske znanosti postajajo neobhodno potrebni za posamezne panoge gospodarskega življenja. Naj navedemo samo en primer, to je napoved cen prasičev nemškega znanstvenika dr. A. Hanaua, ki jo je izdal nemški zavod za proučevanje konjunktura v Berlinu. Napoved cen je bila zelo točna. Pisec najprej preiskuje razvoj cen pred vojno v Nemčiji od leta 1896. do 1913. in prihaja v svoji razpravi do zaključkov, da vpliva na razvoj cen prasičev predvsem ponudba. Cene, o katerih se zdi, da se razvijajo brez vsake notranje zveze, se razvijajo po vplivu blaga in časa tako, da naredijo v treh do štirih letih pot od najvišje do najnižje točke. Iz primerjave cen s stanjem živine, nadalje z dogonom na važnejša tržišča in s statistiko zaklane živine je razvidna zveza med cenami in ponudbo. Povpraševanje pa je skoraj stalno, za to povpraševanje ne more biti odločilnega vpliva na razvoj cen. Iz ponudbe pa zopet sledi, da so pri njej odločilni rejci sami. Kmetovalci namreč urejajo svojo produkcijo predvsem po dobičkonosnosti, kajti po nizkih cenah krmlil (po dobri letini pridelkovi!) za prasiče sledi

gotovo po 18 mesecih majhna ponudba in s tem tudi visoke cene. Zato je mogoče napovedati razvoj cen za to dobo naprej. Ta doba je razumljiva zato, ker raste prasič do dobe, ko je dovolj nakrmljen za klanje, 14 do 18 mesecev. V časih visokih cen je seveda reja dobičkanosna, ko pa pridejo nizke cene, se zopet prasičereja ne izplača in tako se zmanjšuje število živali in s tem ponudbe in cene zopet rastejo. Iz tega sledi, da se mora kmetovalec ravnati po cenah kmetijskih proizvodov pri svoji proizvodnji šele, ko vidi, da bodo ugodne cene takrat, ko bo njegov proizvod prišel na trg. Ne smejo ga zapeljati trenutne visoke cene, k erse lahko zgodi, da bo takrat, ko bo njegov proizvod prišel na trg, cena padla, zlasti ker je pričakovati, da bodo tudi drugi kmetovalci radi trenutnih visokih cen zelo povečali število živali in s tem povzročili padec cen.

Zaključno navaja razprava te-le smer-nice:

1. Kmetovalec mora pri računu dobičkanosti svoje prasičereje za trg vpoštevati cene, ki se bodo dale doseči po dovršenem pitanju pri prodaji, ne cen, ki so na trgu, ko se bo začelo krmljenje.

2. Pri presojanju bodočega položaja na trgu mora kmetovalec vpoštevati izkustva predvojnih let glede trajanja dobrih in slabih cen prasičev.

3. Časi, ko so cene krnil ugodne, navadno pokažejo po 18 mesecih večjo ponudbo prasičev na trgih s tem seveda tudi nizke cene. Ravnotako slede časom, ko so cene krnil neugodne, po 18 mesecih majhne ponudbe in visoke cene.

4. Razvoj števila svinj daje navodila in migljaje, kakšna bo v doglednem času cena.

5. Med letom so meseci april, maj in junij za prodajo manj ugodni kakor meseci avgust, september in oktober. Boljše je prodajati v teh zadnjih mesecih.

6. Znanstvena napoved cen mora služiti rejcem pri proračunu za krmljenje prasičev.

Novice iz Belgrada.

Te dni je bilo objavljeno

zvišanje uvoznih carin na kmetijske pridelke.

Kljub temu, da je pri nas vseh kmetijskih pridelkov v izobilju, smo še vedno uvažali iz tujine ječmen, koruzo, oves, zetje, krompir, drva itd. Sedaj so povišane izvozne carine na te proizvode, da se tako zaščiti domači pridelek.

Ministrski svet je sprejel

zakon o davku od neoženjenih oseb

in zakon o davčni oprostitvi rodbin, ki imajo več kot 9 otrok.

V Belgradu je bila oni dan

skupščina zveze jugoslovanskih mest.

Sprejeti so bili razni predlogi, ki streme v glavnem za tem, da dobe občine večjo finančno samostojnost.

Kmetska zveza zastopa koristi kmetskega stanu!

Halo! Halo!

Vi žene in dekleta

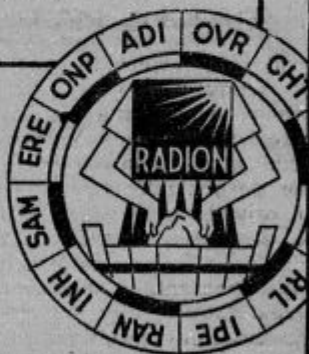
dali ste se že udeležili

RADION

nagradne naloge za

50.000 dinarjev?

Ako tega še niste storili, zahtevajte takoj od Vašega trgovca brezplačne karte za sodelovanje in točne pogoje!

PO SVETU

Italija.

s Jaz sem katoliški škof. Pri sestanku deželne uprave v Gorici je povabil prefekt na kosilo tudi goriškega nadškofa. Ko ga je ugledal fašistični tajnik, je stopil k njemu in rekel: »Čas bi že bil, da nehajo slovensko pridigovati. Nadškof dr. Sedej ga je zavrnil: »Jaz sem katoliški škof in moram skrbeti za duše svojih vernikov. Lahko pa Vam tudi povem, da sem Slovenec.«

s Corretti se piše sedaj slovenski fašist Kuret, ki je bil te dni napaden in ranjen. Bilo je menda takole: Kuret se je z družino podal okoli 10 iz gostilne ter šel proti Logu pri Trstu. Ko se je Logu približal, so nenadoma padli iz teme streli. Bilo

je več napadalcev. Toda nikogar niso mogli izslediti. Kuret je bil ranjen, vendar ne težko. Ranjen pa je bil tudi njegov 5 let stari sinček. Tržaški listi pripominjajo, da je to že drugi napad na Kureta; zaradi prvega napada je bil obsojen Marušič na smrt, Kosmač pa na 16 let ječe. Pri prvem napadu je bil naravnost čudež, da je Kuret ušel.

s Razno. Župnik g. Ivan Rejec pri Sv. Križu na Vipavskem je dobil od fašistovske oblasti prvi »opomin«. — Fašisti so imenovali za goriško »Alojzijevešče« komisarja, ki znači konec zadnjega slovenskega katoliškega zavoda. — Novi prapor rimske milične legije je blagoslovil — Mussolini. — Fašisti so po raznih krajih Italije začeli zapirati tudi razne izobražence italijanske narodnosti. — Francoski časopis »Matin« piše, da bi fašistična Italija si morala zapomniti, da bo tisti, ki se z mečem

bori, od meča poginil. — V Idriji sta umrli Ivana Svetličičeva in Apolonija Novakova. — Na Vojskem je preminul 66 letni Valentin Hvala. — V Gorah nad Idrijo so pokopali 90 letnega Franceta Leskovca. — V St. Vidu pri Vipavi je umrl znani mesar Alojzij Bizjak. — Na žagi v Šturjah je med kolesa potegnili Andreja Batiča iz Lokavca. Je bil na mestu mrtve. — V Podplečah pri Cerknem so imeli dva pogreba: umrla sta gospodinja Frančiška Jeram in fant Franc Primožič. — V Čezsoči je preminul bivši podžupan Anton Berginc. — Na Logu pri Tolminu je odšel na drugi svet 80 letni Tratnik Andrej.

Avstrija.

s Dobro so se preskrbeli. Avstrijske oblasti so napravile pred volitvami v zbornico preizkavo v raznih socialdemokratskih stanovanjih in shrambah. Samo v enem dnevu je zaplenila rdečkarjem policija sledeče količino orožja: 4075 pušk in karabink, 20 strojnih pušk, okoli 360.000 komadov municije, 56 revolverjev, 160 ročnih granat, 935 vojaških lopat in sekiric in mnogo drugih vojaških predmetov. Razen tega so oblasti zaplenile tudi popolno radio oddajno postajo.

Amerika.

s 235 rudarjev mrtvih. Strašna nesreča se je pripetila pretekli teden v premogokopu Mielfieldu v državi Ohio. Uzgali so se plini. Število mrtvih znaša 235. Reševanje je bilo življenjsko nevarno, ker so bili kanali za zračenje poškodovani. Vsako izmed najdenih trupel je bilo tako ožgano, da niso mogli določiti kdo je mrtvec. Pred rovi so se dogajali strašni prizori, ker so hotele žene ponesrečenih za vsako ceno v rove, da rešijo svoje hranitelje.

s Razno. V Clevelandu so umrli: 49 letni Alojz Gruden, doma iz Bralčega vrha pri Sodražici, Angela Mostar, rojena v Pišecah na Štajerskem in Alojz Kastelic iz Otečur pri Temenici, župnija St. Vid pri Stični. — Pri volitvah v ameriški parlament je zelo napredovala takozvana demokratska stranka, ki bo želela najbrže istotoliko poslancev kot republikanska, to je 217. Kakor znano, so ameriški demokrati za zopetno prodajo alkoholnih pijač.

Drobne novice.

Tajna vojaška zveza je baje sklenjena med Italijo in Bolgarijo.

Viharji in poplave delajo škodo v zapadni Evropi, zlasti v Franciji in Angliji.

Brezverci so začeli kulturni boj v Litvi; škofje so pa odgovorili z ostrim pastirskim listom.

Pri občinskih volitvah v glavnih mestih Anglije je delavska stranka nekoliko nazadovala.

Umrli je angleški minister za zrakoplovstvo major Thomson.

Volitna borba za poljski parlament se vrši v znamenju nasilja na vseh straneh.

Na ženitovanjsko potovanje po Bolgariji sta odšla kralj Boris in kraljica Jovanka.

Podkarpatskim Rusinom hoče dati avtonomijo Čehoslovaška. Izvrstna vaba za poljske Ukrajince!

K A J J E N O V E G A

Kraljevi odposlanci med narodom.

Po želji Nj. Vel. kralja so v nedeljo, 9. novembra obiskali Slovenijo g. ministri predsednik Peter Zivkovič in gg. ministri Sernec, Srškič, Švrižuga in Svegelj. Prišli so, da bi se na licu mesta poučili o stanju našega naroda in iz ust ljudstva samega slišali, kaj ima ono na srcu. Ljubljana je gospodom ministrom priredila lep sprejem. Poleg šol in društev se je sprejema udeležilo tudi veliko drugih meščanov. Ljubljanski obč. svetniki so v svečani seji pozdravili g. predsednika vlade.

Popoldne so si gospodje ministri ogledali nekatere kraje po Gorenjskem. Povsod so bili lepo sprejeti.

V nedeljo zvečer so bili veljaki povabljeni na slavnostno večerjo v »Union«, kjer je bilo po več govora g. predsednika vlade izgovorjenih še več drugih pomembnih napitnic.

V ponedeljek dopoldne je g. predsednik vlade sprejemal v banski palači deputacije, ki so se predvsem obračale nanj z raznimi prošnjami in mu izročale važne spomenice. Popoldne pa si je g. predsednik ogledal nekatere dobrodelne ustanove in Sokolski dom v Ljubljani. Proti večeru se je vrnil g. predsednik v Beograd, ostali ministri pa so odpotovali na Štajersko, kjer so obiskali vse važnejše kraje.

•

Današnja številka obsega 20 strani in ima poleg tega še ilustrirano prilogo »Novice v slikah«.

d Štirje jubileji. Tridesetletnico svojega uredništva obhaja letos članica uredništva »Slovenca« ga. Ivanka Anžič-Klemenčičeva. Letošnjo jesen bo 25 let, kar je vstopil v »Slovenčev« uredništvo bivši narodni poslanec g. Franc Kremžar. Te dni mine 25 let, odkar časnikarsko deluje »Slovenčev« urednik g. Viktor Cenčič. O 25 letnici urednika g. Frana Teršedlava smo že zadnjič pisali. Želimo vsem štirim, naj bi jim prinesli vsaj bodoči dnevi čimveč vsestranske sreče in zadovoljnosti.

Papeža so zaprosili za pomoč od Poljakov preganjani Ukrajinci.

32 odposlancev in 200 izvedencev je na prazoročiten konferenci v švicarski Ženevi. Tudi sovjeti so zastopani.

Umrli sta kardinala Charost in Mistrangelo.

Angleška vlada je ukinila prepoved naseljevanja židov v Palestini. Židi imajo — moč.

»Naše meje so na Visli« (Poljska), se je čulo te dni v francoskem parlamentu.

400.000 šolagodnih otrok ne obiskuje ljudske šole v Italiji.

70 bivših poslancev je še zaprtih na Poljskem.

Za vojna letala je proračunanih v Belgiji dve milijardi frankov.

d Štiri novomašnike bo imela letos Ribnica, to so gg. Fric Franc, Mate Franc, Oberstar Anton in Vesel Peter. Pa se res lahko postavijo Ribničani!

d Dr. Korošec, ki je doslej bival v Dubrovniku, je odpotoval na Hvar in pojde nato v Lpar.

d Deset let je že v Ljubljani pravoslavni duhovnik g. Svet. Jankovič.

d Med najlepšimi nagrobnimi spomeniki pri Sv. Križu v Ljubljani je spomenik ranjkega dr. Ivana Susteršiča. Spomenik je izgotovila kamnoseška tvrdka Vodnik po načrtu g. profesorja Plečnika.

d Občni zbor Zveze slov. vojakov se ne vrši kot pomotoma javljeno dne 14. novembra, temveč dne 14. decembra v Ljubljani pri tov. Rozmanu, Sv. Petra cesta 95, ob 9 dopoldne. Delegati, zapniki, bojovníki pridite! — Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

Kaiserjeve
prsne
karamele
s „3 jelkami“

Proti
kašlju
katarju

d Eden s spominske plošče je že oživel. Matija Jemc iz Žej pri Sv. Trojici se je oglašil iz ruskega ujetništva. Pristojen v laro Dob, je bil 15 let pogrešan in že proglašen za mrtvega ter vpisan na spominski plošči v Dobu. Pisal je svojemu bratu Jakobu po krstni in domovinski list itd. Ima ženo in dve hčerki. Poslal je svojo sliko in obljubil še slike otrok in žene, če bo dobil odgovor. Pošilja pozdrave vsem znancem.

d Mi smo mi. Nedavno se je odpravila iz Trsta ekspedicija na Kavkaz. Drzni planinci so prispeli do vrha 5200; le Slovenec Miroslav Dviganu se je posrečilo med strašno nevihto povzpeti se na Elbrus, ki je visok 5629 metrov.

d Za vsaki ples treba plačati bansko takso. Neka društva vlagajo prošnje, da bi jih kr. banska uprava oprostila plačila banovinske takse na plesne prireditve, kojih čisti dobiček je določen za kulturne, človekoljubne in druge obkoreistne namene. Ker uredba o banovinskih davščinah ne predvideva nikakih oprostitev, se vsi prireditelji opozarjajo, naj takih prošnji ne vlagajo, ker jim kr. banska uprava ne bi mogla ugoditi.

d Do polnoči vozi od 8. novembra dalje ljubljanska cestna železnica.

d Živinorejski tečaj v Kranju. V ljudskem domu v Kranju se vrši v ponedeljek dne 17. novembra t. l. celodnevni specialen živinorejski tečaj za odbornike živinorejskih združenj. Namen tečaja je, poučiti

funkcionarje živinorejskih zadrug teoretično in praktično o presojanju in ocenjevanju plemenskih goved, zlasti pri sprejemanju v rodovnik. Presojanje živine se bo nazorno razlagalo s pomočjo 72 znamenitih velikih stenskih slik in tabel po znanem živinorejskem veščaku dr. Puschu. Praktično ocenjevanje se bo vršilo pri živini župnišča v Kranju na podlagi ocenjevalnih tabel in zapisnikov, ki jih je nedavno izdala kr. banska uprava v Ljubljani. Tečaj priredi okrajni kmetijski referent I. Sustić v Kranju. Pouk se vrši predpoldne od 9 do 11 in popoldne od 1 do 4. K tečaju imajo dostop poleg odbornikov tudi člani živinorejskih zadrug in drugi živinorejci. Ker se ima v kratkem pričeti pri mnogih mladih živinorejskih zadrugah pregledovanje živine za sprejem v rodovnik, je ta tečaj predvsem za člane »rodovnih komisij« zelo potreben. Zato priporočamo številno udeležbo.

d **Železniške legitimacije za vpokojence, invalide in njih rodbine.** Vsi vpokojenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije leta 1926 in jim bo torej potekla petletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih po možnosti vrnejo do 30. novembra t. l. finančni direkciji, odseku za računovodstvo v Ljubljani. Da moremo izposlovati od direkcije državnih železnic nove železniške legitimacije, naj se prošnje priloži slika, 10 dinarjev v gotovini in zadnji knjižni izpis plačilne nakaznice. Železniške legitimacije pa, katerim koncem tega leta ne bo potekla petletna doba, naj se predlože za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu do 15. decembra 1930. Prošnje za legitimacije, predložene po teh dnevih, se bodo mogle vpoštevati šele po novem letu. Tekom leta vložene prošnje za izstavitev novih legitimacij se pa ne bodo predlagale direkciji drž. železnice posamezno, ampak le skupno in največ dvakrat na mesec. Take prošnje naj se torej pravočasno vlagajo, ne pa šele takrat, ko se legitimacije že rabijo. Končno vabimo vse vpokojence in vpokojenke, da prilagajo v bodoče vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojninskih zadevah tudi zadnji knjižni izpis plačilne nakaznice ali pa navedejo vsaj številko likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitrejša in lažje poslovanje.

d **To je pa res.** Iz Šmartna pri Litiji prinaša »Slovenec« sledeči dopis: Vsi stanovci žive v veliki gospodarski krizi, ki je najbolj občuti kmečki stan. Za poljske prideleke letos skoro nič ne iztrži, ker so tržne cene globoko pod proizvodnimi stroški. Zanašal se je, da bo prodal malo boljše vsaj svojo živino. Pa se je tu še najbolj urezal. — Neki mesarji so se nekako združili in kupujejo govejo živino po 6 do 8 Din za kg žive teže, prešiče pa po 10 do 11 Din. Ker kmetje nimajo dovolj krme, so žal primorani svojo živino prodajati za to nezasišano nizko ceno, tako da utrpi naš kmet pri vzrejevanju živine gotovo izgubo. Sedaj pa pride druga stran: Če si hoče kmet ob nedeljah in praznikih privoščiti enkrat na teden govejega mesa, mora pri mesarju, ki je kupil od njega kravo po 6 Din za kg žive teže, plačati za kg mesa

18 do 20 Din, pri prešičih dobi kmet za kg 10 do 11 Din, meso pa mora plačati po 22 Din kg. Tako je kmet dvakrat tepen, pri prodaji svojega živinčeta in potem pri nakupu mesa, če si ga še sploh more kupiti. Takim neznosnim razmeram je treba na vsak način napraviti konec, v sed česar pozivamo merodajne faktorje, to je v prvi vrsti županstva in glavarstva, da posežejo z močno roko vmes in določijo današnjim razmeram primerne cene.

d **Dom duhovnih vaj** je te dni blagoslovil zagrebški nadškof dr. Bauer v Jurdanovcu.

d **Odposlanstvo hrvatskih kmetov** iz Zagorja je potovalo te dni Šumadiji. Srbi so Hrvate povsod, tako na deželi kot v Belgradu, bratsko sprejemali.

d **Tri nove kmetijske tovarne špirta** v Južni Srbiji je dovolilo finančno ministrstvo. Vsaka od treh tovarnen ima pravico, da izdela kot temeljno zalogo 600 hl čistega alkohola.

d **82 vagonov grozdja** iz Smedereva in okolice je šlo letos v Prago, 56 vagonov pa na Dunaj.

d **Stiki z narodom** se nadaljujejo. Te dni so obiskali nekateri gospodje ministri del Hrvatske. V Karlovcu jim je tolmačil želje belokranjskega ljudstva bivši poslanec g. Nemanč, ki je povdarjal obupni gospodarski položaj. Prebivalstvo se bavi največ z vinogradništvom, ki pa ne donaja zadnje čase nobenega dohodka radi težke vinogradniške krize. G. Nemanč je še rekel: »Da to krizo ublažimo, smo ustanovili vinogradniško zadrugo in zgradili potrebno klet, zanašajoč se na podporo države in banovine. Niti od prve niti od druge nismo dobili ničesar. Bela krajina ima kraški značaj, zato je v višjih vaseh brez studentev. Prebivalstvo je po veliki večini brez zdrave pitne vode. Bivši ljubljanski oblasni odbor se je lotil tega važnega vprašanja in izdelal načrt, kako bi preskrbel deželo z vodo. Zamislil je vodovod, ki bi oskrboval z vodo 45 vasi. Prišla bi iz zdravih, dobrih studentev brez filtrirnih naprav in visoko ležečih priprav.«

G. Nemanč je nato govoril o železniški zvezi z morjem, o potrebi novega mostu čez Kolpo, o potrebi električni razsvetljavi Metlike in okolice, o uvrstitvi cesti in o potrebnem milejšem postopanju pri izterjevanju davkov.

d **Pol milijona so že zbrali za svoj dom** v Belgradu jugoslovanski profesorji. Da pride čimprej do zgraditve, so se zavezali, da bodo prispevali za dom mesečno po 3 do 16 Din, z ozirom na višino službenih prejemkov. Lep zgled za druge stanove!

d **Pravoslavni patrijarh Varnava** je izjavil, da so za pravoslavno cerkev veljavni odslej samo tisti mešani zakoni, ki so bili sklenjeni v pravoslavni cerkvi po njenem obredu. Katoliška cerkev zavzema drugačno stališče.

d **Na občni zbor Kmetске zveze** je prišel v nedeljo jutraj mladi posestnik Jože Bajc iz Zg. Jablanice pri Litiji. Ko je zajutrkoval, se je nenadoma zgrudil mrtev. Zadel ga je mrtvoud. Naj počiva v miru!

d **V Kamniku je umrl biseromašnik g. Anton Dolinar.** Letošnje počitnice je še

Citajte in prepričajte se!

Oglejte si, pred nakupom, brez obveznosti veliko zalogo: Najnovejšega perilnega žameta in parčeta za obleke. Zimske ogrinjčke, pleti, kocke, žametaste, svilnate, volnene šerpe in rute pri

„**Cešniku**“, Ljubljana

Stritarjeva, Lingarjeva ulica

Poštenost mojega podjetja je obče znana

zdrav in vesel pri 83. letih opravil na Brezjah svojo biserno sveto mašo. Naj v miru počiva!

d **V Sv. Andražu na Koroškem je umrl duhovnik Jezusove družbe p. Jožef Cella.** Pred leti je bil nekaj časa tudi v ljubljanski jezuitski hiši. Bog mu daj večni mir!

d **Umrl je g. Franc Lukačič,** župan v Središču ob Dravi.

d **Pri čevljarstvu mizi je zaspal za večno.** Pred par dnevi je v Šmihelu pri Novem mestu naglo umrl čevljarški mojster Lojke. Zvečer je sam delal v delavnici, postalo mu je najbrže slabo, zato se je naslonil na čevljarstvo mizico in — zaspal za večno. Drugo jutro so ga domači našli še vedno v istem položaju. Med koleno je držal čevlji, v roki dreto, a z drugo roko je bil naslonjen na mizico. Mislili so spočetka, da je zaspal, in so ga pričeli buditi ter z grozo spoznali, da je trd in mrzel. Vsak poizkus, da bi ga oživili, je bil zaman!

d **Otrok je utonil.** Služkinja g. Mohorja v Kranju je šla k Savi prst s sinčkom. Pridružil se je tudi štiriletni Zvonko Štefe. Otroka sta se vračala po bregu poti domu. Pa je naenkrat po bregu nazaj stekel Zvonko in ker se ni mogel ustaviti, je padel v Savo in utonil.

d **Skrivajte orožje pred otroci.** V Mežici se je zgodilo. Sinček tega in sinček onega, eden star 4 leta, drugi 5 let, sta se sestala, da bi se igrala. V bližini je visela na steni lovska puška. Da bi se mali v hiši svojega očeta pred svojim večjim tovarišem pokazal, kako velik je že in da zna streljati, je puško snel, pomeril na svojega nasprotnika in sprožil. Njemu nasproti in v bližini stoječi petletni fantek je padel, kajti krogla ga je zadela v glavo in tam tudi obtičala. Igre je bilo seveda takoj konec; bogve, če ne bo konec tudi mladega življenja.

d **240 kg težka železna plošča** je padla na nogo ključavničarskemu vajencu Francu Vrančiču v Ljubljani. Revez ima popolnoma zmečkane prste in je še vprašanje, kaj bo z nogo.

d **Z odra je padel med opeko tesar Beton Jakob** iz Predoslja pri Kranju. Prelomil si je hrbtenico blizu tilnika. Beton je podlegel težki poškodbi.

d **Ker se je voz prevrnil.** Oni dan se je peljal v družbi dveh drugih s svojim vozom proti domu g. Verderber iz Kočevja. Na ovinku pred kolodvorsko gostilno se je konj splašil in se je voz prevrnil. Nesreča je hotela, da je padel gospodar pod voz in

PO DOMOVINI

Umor.

(Lahovče.)

Tragična smrt je doletela našega priljubljenega občana g. Janeza Dežmana. Sedel je v gostilni, kjer je bil tudi sin njegovega sosedu Jože R. Začela sta se malo pripraviti in Jože R. se je pri tem tako razburil, da je zgrabil za karabinko in sprožil proti g. Dežmanu. Zadel ga je pod prsi in mu prestrelil spodnji rebri. Strel je tako nesrečno zadel, da je bil g. Dežman takoj mrtev. Fant Jože je takoj po storjenem zločinu zbežal in taval okoli s puško v roki, kakor blazen. Na lice mesia so takoj prihiteli vodniki orožniki in pričeli zasledovati storilca. — G. Dežman je bil star 66 let in je bil večkrat tudi v občinskem odboru. Z nesrečno reddino sočustvuje vsa okolica.

Vsi sveti.

(Podgorje pri Kamniku.)

Kakor povsod drugod so bile letos tudi pri nas žalne svečanosti vseh svetih preložene iz sobote na nedeljo. Dočim je še v soboto zvečer vladalo po naši cesti dokaj vselelo razpoloženje, je v nedeljo vse to izostalo in je ves dan vladala resna tišina. V nedeljo popoldne so ljudje v trumah prihajali v cerkev. Po končanih molitvah so se podali na grobove svojih dragih, da se jih spomnujo s pobožnimi molitvami. Nad vse lep in ganljiv pa je bil pogled na pokopališče zvečer. Cerkev je bila popolnoma obzarena od številnih luči. Ob tej priliki je domače pevsko društvo zapelo par žalostink.

Hlapčevske nature!

(iz Savelj.)

Človek, ki nima v sebi nobenega podosa in samozavesti, je pomilovanja vreden. Taka hlapčevska natura se boji povedati resnico, nima poguma potožiti se za svojo čast in pravico. Boji se vsake žrtve ter rajši zataji svoje človeško dostojanstvo nego bi trenutno žrtvoval lastne koristi. Kako vtelesena je v nekaterih ljudeh še hlapčevska natura, ponazorjuje sledeče: »Kaj treba nove zadruge! »Puntarje naj bi napisali ponižno prošnjo do Hvastenke, prosili ga odpustanja; plačali kazen kolikor bi zahteval, pa bi jih nazaj vpisale.« — Tako je rekel te dni neki član »Strojne zadruge« v Savljah. Zopet drugi je rekel: »Kazen naj bi

kakor tudi pri zabreklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehurju. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Voščene oltarne sveče vseh vrst, zvitke, svečice za božična drevesca, nagrobne lučice, sveče za hišno rabo, kadilo itd. priporočila svečarna »Pax«, Ljubljana, Celovška cesta št. 4.

dobil na glavi tako težke poškodbe, da je v bolnišnici preminul.

d Kost ji je ven pogledala. 18 letna »služkinja« Mana Konec iz Podgore pri St. Vidu nad Ljubljano je peljala voz krompirja v domačo shrambo. Naenkrat se je zlomila ročica in z voza je padla vreča krompirja, ki je podrla Mano na tla. Dekle si je pri tem zlomilo levo nogo nad členkom. Poškodba je težka, ker je kost ven pogledala.

d Zile dovednice je prerezal v vinskem razpoloženju neki fant 35 letnemu viničarju Juriju Frasu pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Fras je preminul, morilec so zaprli.

d Padajoče drevo ga je ubilo. Strašna nesreča se je zgodila oni dan pri podiranju dreves v Slovenski Krajini. Padajoče drevo je ubilo posestniškega sina Miho Kvasa iz Zgornje Pristave. Ko so drugi opazili nevarnost, ki mu preti, so mu klicali naj beži. Toda bilo je prepozno in zajele so ga veje. Bil je takoj mrtev.

d Tepeni, ko so razdeljevali zemljo. V Ičso pri Vel. Bečkereku je prišla 4. novembra agrarna komisija, da ljudem razdeli zemljo. V komisiji sta bila agrarni uradnik Franjo Ratkovič in ing. Semenski. Ko je komisija delala v občinski pisarni, je prihrumel v sobo neki Milan Staučul ter še nekaj kmetov, ki so Ratkoviča tako pretepli, da so ga odpeljali v bolnišnico. Napadalec je policija prišla.

d Kazačani Nazarenci. V Banskem Novem Selu se je vršila razprava proti 142 Nazarencem, ki so obtoženi po zakonu o zasiditi države. Nazarenstvo (neka kriva vera) se je v Novem Selu, kakor sploh v Vojvodini, zelo razvilo. Njegovi zagrizeni pristaši so si v Novem Selu iz svojih lastnih sredstev sezidali dom, kjer so se zbirali. Oblasti so jim prepovedale zbiranje v tem domu, zato so se pričeli zbirati po zasebnih hišah in stanovanjih. Policija jim je tudi to zabranila. Toda vse zaman. Radi tega so bili obtoženi in je sodišče kaznovalo vsakega s 400 Din denarne kazni.

d Pri išiasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef« voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo

plačali, pa bi bilo dobro.« — Te vrste ljudi ne morem drugače imenovati nego hlapčevske nature. — Enkrat za vselej bodi povedano: Mi priznamo samo božjo zapoved in državno oblast. Samo slednja ima oblast kaznovati državljana, ki krši obstoječi pravni red. »Sodnikove« v načelstvu in nadzorstvu »veljske« »Strojne zadruge« ne priznamo. — Motili, kruto motili so se vsi oni, ki so težko pričakovani, kdaj bodo prišli izključenci, padli v prah ter ponujali denar. Niso nikogar prosili opravičenja, ker niso nič zagrešili; niso ponujali denarja, ker nič ne dolgujejo »Strojni zadruge«. Hlapčevskih natur je le malo pri nas. Sedaj lahko vidite, kako pojmujejo naši ljudje tistih 250 Din, ki so jih morali leta 1922 plačati nekateri člani »Strojne zadruge«. Tega zneska ne imenujejo »prostovoljni prispevek« kot ga označuje načelnik, ampak popolnoma pravilno — kazen. Zdrav razum pravi: Če me v gozdu kdo napade, nastavi revolver na prsa in zahteva: življenje ali denar, ne bo denar, ki ga v sili izročim »prostovoljni prispevek«. Izbral sem si boljše, življenje. Le kar dam popolnoma neodvisno od vsakega pritiska ali grožnje, to je »prostovoljni prispevek«, drugo ne. — I. Šlj.

Prosveta.

(Dol pri Ljubljani.)

Po daljšem odmoru se je pričelo zopet izhajanje na našem društvenem odru. V nedeljo dne 9. novembra smo uprizorili velozanimivo Kaseronovo dramatično igrano »Sodnik salamejski«. Igra je lepa in poučna. Zelim si več takih.

Naša šola. — Slovo.

(Škofjan pri Turjaku.)

Pretekli teden je prišla k nam komisija iz Ljubljane zaradi naše slabe šole. Komisija je sklenila, da se mora šola za eno nadstropje dvigniti. Najbrž se bo začelo z delom že spomlad. — Zgodilo se je par slučajev grde razbrzdanosti in surovosti mladih fantičev napram dekletom. Starši opozorite svoje sinove, naj se vedno držijo mej dostojnosti in poštenja! Sicer bo govorilo sodišče! — Pretekli mesec so nas zapustili nadvse ljubljani župnik v p. in duh. svetnik g. Janez Jerab. Celih 24 let so župnikovali pri nas. Odšli so v Čuspek pri Račni. Se mnogi let jim želimo v zdravju in zadovoljstvu!

Kmetiška zveza

(okraj Litija.)

V Smartnem pri Litiji se je ob veliki odelžbi kmetov vršil občni zbor Kmetijske zveze. Občni zbori so večkrat nezanimivi in ne nudijo drugega novega, kot da se izvrše nove volitve. Ta občni zbor ni bil tak. Nad vse zanimiv, eno uro trajajoč, jednat govor nam je pokazal, kje smo danes kmetje, ker nimamo nikogar, ki bi branil naše stanovske koristi. Naša krivda je, da nam manjka močne kmetijske organizacije. Sami čutimo, da smo osamljeni. Zato smo bili veseli tega občnega zbora, ki se je vršil v času, ko nas naše gospodarske razmere silijo, da se organiziramo. Veseli smo, da smo imeli priliko slišati, da Kmetiška zveza prevzame to veliko delo naše stanovske organizacije. Oklenili se je bomo, to je bil naš sklep in v Ljubljano na občni zbor nas gre iz Smartna do 100.

Nekaj novic.

(Dobrnje.)

Ker so naši »Domoljubovi« dopisniki menda odšli na dopust, naj bo moji malenkosti dovoljeno, da po daljšem času predstavim cenjenim bralcem »Domoljubac« tisti naš mirni, tihi Dobrnje. — S teškim srcem smo se ob priliki svete birne v naši župniji poslovili od prevzviš. g. nadškofa, ki nas je skoro gotovo za vedno zapustil. — Gasilno društvo si prav pridno pomaga, da bi preje zlezo iz neuprijetnega dolga. — Pred kratkim časom smo dobili novega gospoda kaplana in gospoda župnika v osebi Ignacija Omahna. Prav hvaležni smo za to prevzvišenemu gospodu škofu. — Še ena stvar je, ki je vredna par besedi — in to je naše občinska »kasa«. Je jako dobro zavarovana, tako da bi roparji prišli na jako slab račun, če bi vlomili. Največje težave ji dela šolski proračun, ki je po novem zakonu še enkrat večji kot poprej, dohodki pa so ostali isti. Sedaj se pa pripravlja novoizvoljeni

Osvobodite se revmatičnih bolečin

Vporabite takoj SLOAN-ov LINIMENT, ako se želite osvoboditi bolečin v mišicah in sklepih. Zadostuje malo namazati. Prodre takoj v kožo, hladi pri opeklinah, odstranjuje srbež kože, trdo kožo in bolečine.

Tisoči so na ta način ozdravili svoje revmatične bolečine.

Uporabljajte SLOAN proti revmatizmu, išiasu, bolečinah v križu in hrbtu, bolečinam zvinjenja in kontuzije, ter proti vsem vrstam bolečin mišičevja.

Dobi se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odstranjuje bolečine.

šolski odbor za Knežjo vas, da v kratkem prične z gradnjo še ene nove šole v Sevcih na prostoru Trzno. Želimo mu vse srečo! — Faran.

Novice.
(Prečno.)

Dolgoletni naročnik »Domoljuba« Anton Oblak, Prečni je v starosti 94 let dne 6. nov. umrl. Sedaj je najstarejši v župniji Anton Lavrič iz Lok; 90 let ima. Vasi Češča vas, Zalog, Loke in sosednje že dolgo časa prosijo za novo postajališče. Na prošnjo »Kmečke zveze« se je vršil komisijonelni ogled. Ugotovilo se je, da je napravljenejšje, če se postajališče naredi pri Zalogu. Če ne bo kake sebične nevoščljivosti, pač pa več požrtvovalne delavnosti in vzajemnosti ter zastonjnosti, bo postajališče kar kmalu urejeno. Vse potreben les je obljubil grajskičak g. P. Langer zastoj. — Spomenik padlim vojakom je bil za praznike ves v zelenju, cvetju in lučicah. Šola in sorodniki so ga okrasili, poleg teh je pa skoro cela fara pred spomenikom mnogo molila za dušni pokoj padlih vojakov. — Revnega in slepega moža Plavea so potastili z listkom, ki je veleval, da mora takoj platiti — zgradarino od svoje luknje, ki je samo po prizanesljivosti vetra še malo pokrita. Ali ni to vnebovpijoč greh? — Hranilnica in posojilnica v Prečni ima vedno mnogo prostilcev za posojila. To kaže, da zelo trpimo na gospodarski krizi. Po možnosti se prosilec ugodni. Se laglje bi se, ko bi premožnejši namesto v mestu raje v domači hranilnici in posojilnici nalagali, ki bi imeli več koristi.

Kmetiskim fantom strokovne izobrazbe.

(Grm.)

Na kmetijski šoli na Grmu se je zaključilo šolsko leto 1929/30 dne 31. oktobra. Pri izpitih so dosegli gojenici lepe uspehe. Z odličnim uspehom je dokončal šolo Svetec Pavel iz Leskovec, ki je dobil pohvalno diplomu in lepo darilo od zavoda. S prav dobrim uspehom je zaključilo šolanje 14 učencev, z dobrim 11 in z zadostnim 3. Izpitom je prisostvoval načelnik kmet. oddelka kr. banske uprave g. inž. A. Podgornik, ki je tudi zaključil šolsko leto z lepim nagovorom in razdelitvijo izpričeval. Ze prejšnji večer so se g. načelnik udeležili tudi poslovnih večera, ki so ga priredili učenci sami v okvirju svojega društva. Na poslovilni večerji so se učitelji poslovili od svojih gojencev s toplimi nagovori, ki so vsi dneli v en akord: kako bodo vsi skupno delali za napredek in čast kmetkega stanu in s svojim življenjem in delom služili lepi domovini.

V kapnici utonila.

(Raka pri Krškem.)

V noči od 23. na 24. okt. nas je nagloza zapustila splošno poznana in priljubljena Malenškova Zefka, ki je živila sama zase v idilični hišici sredi raskh vinogradov. Dosedaj čisto zdravi se je ponoči vtila kri in šla je h kapnici poleg hiše po vode, da se unije. Pri tem ji je postalo slabo, padla je v nezavaro in kapnico in ker ni bilo nikogar blizu, so jo sosedje našli jutraj mrtvo — do pnu v vodi. Tako je naša župnija zopet izgubila eno najboljših hčera, ki je bila vedno prva, kadar je šlo za verske organizacije, prva pri krašenju cerkve, ki je imela odprto roko in srce za siromake in rada žrtvovala za vsako dobro stvar čas in denar. Kako smo jo vsi ljubili in spoštovali, je pokazal njen lepi pogreb, ki se ga je vkljub snegu in obilnem blatu poleg celokupne Mar družbe udeležila velika množica drugih njenih prijateljev. Počivaj v miru!

Romarski shod na Planini.

(St. Jošt pri Vrhniki.)

Vsako leto smo imeli na Planini dva cerkvena shoda, in sicer prvo adventno nedeljo in na

Koliko je letos Mohorjanov?

Ta mesec se razpošiljajo Mohorjeve knjige po vsem svetu in v teku novembra jih bodo bržkone imeli že vsi v rokah. Koliko pa je letos naročnikov?

Z velikim veseljem poročamo, da je letos narastlo število mohorjanov kar za 5659, tako da šteje Mohorjeva družba 59.064 udov. V ljubljanski škofiji jih je dobrih 29.000, v lavantinski 25.000, na Koroškem 3000, po ostalem svetu nekaj manj nego 2000. V ljubljanski škofiji pride en mohorjan že na vsakih 19 prebivalcev, v lavantinski pa na vsakih 24 prebivalcev.

Nikakor pa ni Mohorjeva družba po vsem slovenskem ozemlju enako razširjena. Imata župnije, kjer pride en mohorjan že na vsakih šest prebivalcev, pa tudi take, kjer ne pride en mohorjan niti na vsakih šestdeset prebivalcev. Najbolj je Mohorjeva družba razširjena v Zgornji Ponikvi v lavantinski škofiji, kjer pride en mohorjan na vsakih pet prebivalcev; takoj za njo pa pride Kamna gorica na Gorenjskem, kjer pride en mohorjan na vsakih šest prebivalcev. Najboljša dekanija je radovljška na Gorenjskem, kjer pride en mohorjan povprečno na vsakih 12 prebivalcev; najmanj pa je mohorjanov v Slovenski krajini ali Prekmurju, kjer pride en mohorjan šele povprečno na vsakih 79 prebivalcev. Vseh dekanij v Sloveniji je 46. Na 1. mestu je po številu mohorjanov dekanija Radovljica, na 2. mestu dekanija Kranj, na 3. mestu dekanija Braslovče itd., na 45. mestu je dekanija Murska Sobota, kjer pride en mohorjan šele na 78 prebivalcev, na poslednjem ali 46. mestu je pa dekanija Dolnja Lendava, kjer pride en mohorjan šele na vsakih 80 prebivalcev. Zakaj sta pa ti dve dekaniji na poslednjem mestu?

Nikdo se temu ne more čuditi: Prek-

dan sv. Andreja. Ker letos pride sv. Andrej na nedeljo dne 30. nov., bo leta ta dan cerkveni shod. Čestilci sv. Andreja ste vabljeni to nedeljo v tem obilnejšem številu. Tudi za jedila in pijačo bo letos preskrbljeno.

Reveži pomagajo revežem.

(Trbovlje.)

Za stradalajoče rudarske otroke so darovali slovenski izseljenci v Belgiji: Kolonija Eysden 150 frankov, kolonija Waterschei 80 frankov, kolonija Winsterslag 320 frankov, kolonija Zwartberg 300 frankov — Slovenci iz Holandije: Kolonija Brunsum 7 fls., kolonija Eygelshoven 32 fls. To je v našem denarju skupaj 2262 Din. — Hvala Vam, dragi rojaki v daljni tujini! Vsi bratske ljubezni daljave ne pretrga. Velik je Vaš dar, odtrgan od lastnih ust! Velika žrtev, ker sami trpite. Bog Vas živi!

Razno.

(Nova Stifla pri Gornjemgradu.)

Tamburaško društvo je zopet začelo z vajami, da se dodobra izvežba in nam na zimo kakšno veselje zabrenka. Tudi mi ljubimo veselje, samo da je pošteno. Uči jih organist g. Ivan Trepelj. — Slišimo, da bomo v Novi Stifli dobili elektriko. Nprava bi mnogo stala, denarja je pa malo. Les se slabo prodaja in cena mu stalno pada. V našem okraju je lesna industrija zelo razvita, in če se les ne prodaja, nima denarja ne kmet, ne lesni trgovec, ne delavec, ne voznik. — Dobro bi bilo, da si uredimo primerno sprehajališče, ker glavna cesta ni primerna za promenado, posebno ne ob nedeljah, ko je polno avtomobilov na cesti. Naša dekleta nam bodo za to zelo hvaležne.

murci so živeli dolga stoletja ločeni od ostalih Slovencev, kajti ogromna večina Slovencev je prebivala v Avstriji, Prekmurje je pa spadalo pod Ogrsko. Prekmurci niso imeli slovenskih šol, z ostalimi Slovenci so prišli le malo v stik, pa se to pozna tudi pri knjigi: slovenska knjiga ni našla poti med nje, oziroma jo je našla le redko. Vpoštovati je treba tudi, da je v Prekmurju nekaj protestantov, Madžarov in Nemcev.

Sedaj je drugače. Prekmurje je z nami v isti državi, po vsej Slovenski krajini imate slovenske šole; manjka pa prebivalcem Slovenske krajine slovenskih knjig. Med Prekmurci je še na stotine in tisoče Slovencev, ki o Mohorjevi družbi vedo prav malo ali pa nič. Trdno smo prepričani: če bi ljudje v Slovenski krajini vedeli, da dobe za 20 Din lahko šest lepih knjig, bi se jih nekaj stotin, morebiti tudi več nego tisoč, naročila nanovo že zaradi otrok, da bodo imeli doma slovensko branje.

Prekmurcem je treba torej Mohorjevo knjigo pokazati. Na kak način pa? Letošnji Koledar Mohorjeve družbe bo priporočil prav izvirno misel: vsak mohorjan naj podari vsaj pol dinarja za Prekmurce, da bodo leta 1931. dobili v roko Mohorjeve knjige. Stvar se bo uredila takole: ko bodo gospodje poverjeniki razdeljevali Mohorjeve knjige, jim bo vsak mohorjan plačal poštnino; ob tej priliki naj pa plača, tako ga prosimo, še kako malenkost za Prekmurce. Če bi vsak mohorjan plačal le pol dinarja, bi to znašalo že 30.000 in bi dobilo prihodnje leto 1500 Prekmurcev brezplačno Mohorjeve knjige. Prav nič pa ne dvomimo o tem, da bodo mohorjani po ogromni večini odmirali nekaj več nego »nežico«: premnogi bodo darovali po dinarju, po dva dinarja, tudi po kovaču in še več. Upamo, da se bo na ta način dobil denar ne le za Prekmurce, ampak tudi za knjige našim izseljencem po Nemškem, Francoskem in drugod.

Pokažimo torej svojo ljubezen do Slovencev v Prekmurju in izven mej Jugoslavije s tem, da jim pošljemo za Miklavža leta 1931. Mohorjeve knjige Posameznim se bo dinar ali dva malo poznalo, tako rekoč nič, celoti pa zelo mnogo. Seveda bo Koledar Mohorjeve družbe za leto 1932. prinesel natančno poročilo, koliko je kaka župnija dala in kako se je ta denar porabil.

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti
poroštvo i. t. d.

Sund.

Pri vzgoji otrok si morajo biti starši na jasnem, kako veliko in važno vlogo v celotnem razvoju otroka ima domišljija, ali kakor jo pogosto imenujemo fantazija.

Če opazujemo malčka štirih, petih let pri igri, vidimo, kako se ta duševna zmoglost že uveljavlja. Punčko smatra hčerka za živega otroka, ki spi in bdi, ki je lačen in žejen in zna biti tudi nevljuden in poreden.

Otrok raste in domišljija se že bliža bolj in bolj življenjski resničnosti. Dekletce si spleta vence in si jih ovija okoli glave ter je v svojih mislih najmanj kraljčina iz pravljice.

Ko je iz šole, pa že zasanja o lepi domačnosti, o poslih in služabnikih in mnogih lepotah. Vse življenje leži pred njo kot prekrasno stkana preproga...

Fant pa sanja o daljnih krajih, o bojih in zmagah, ki jih ima izvojevati tam nekje v daljavi; junak hoče postati, kakor ga na svetu še ni bilo.

Ko pa v otroku pričinja doba zrelosti, pri dečku nekako okoli petnajstih, pri deklici okoli štirinajstih let, tedaj stopi v domišljijo še drug moment, ki pričara vanjo pisane slike o sreči življenja in ljubezni. Morebiti brne nežno in sanjavo te strune, morebiti pa zbude žarke strasti in skušajo mladega, nerazsodnega človeka tirati v greh. To je potem velika nevarnost; če ga je strast potegnila na pot greha, potem drsi hitro navzdol; posurovi in otopi bolj in bolj. Kolikokrat srečamo prav take mlade ljudi, ki nimajo nikakega spoštovanja ne do sebe, ne do drugih. Nobenega spoštovanja nimajo do ženske, ki jim mora biti samo igrača. Tudi zakonska žena jim je samo to, ker so zapadli popolnoma živalskim nagonom.

Vidimo torej velik pomen in veliko vrednost, pa tudi veliko nevarnost domišljije; mladega človeka sili k delavnosti in k stremljenju in pripravi za prihodnost, bodisi dečka, bodisi deklico.

Pravi razvoj, pa tudi prava usmerjenost domišljije je zato zelo važen del vzgoje.

V starih časih sta mnogo pripomogli k temu mati in stara mati z živim pripovedovanjem pravljic. Dandanes seveda ni več časa za to, saj živimo tako hitro in vihravo življenje in zato tudi otroci nimajo več tiste lepe dežele pravljic, v kateri smo živel nekdanj v naši mladosti.

Zal pa, da se je namesto te lepe pravljice dežele nekdanjih časov odprla v sedanjosti dobi druga, ki pa ima druge svoje torišče: v skrivališčih in gostiščih, v zakotjih in samotah; in namesto lepih, viteških postav, pa nastopajo hudodelci, tatovi, razbojniki, ničvredne ženske in vlačuge vseh vrst. To je novo kraljestvo novodobne fantazije, ki vabi k sebi zlasti doraščajočo mladino. In to opisuje kaj rada novodobna mladinska literatura, ki ima jako dobro ime: šund. In tega šunda je povsod, tudi pri nas zelo mnogo. In ker ne more ne Cerkev, ne država dovolj svariti pred šundom, je dolžnost nas vseh, da se mu ustavimo z vso močjo. Zlasti krščanska žena naj stopi na prag svojega doma kot angel z gorečim

mečem in naj zakliče: Do tu in dalje ne! — S tem bo obvarovala svoje svetišče, svojo družino, največjega zla in svoje otroke gotove pogube.

Namesto šunda pa naj skuša v svoj dom pripraviti kar največ resnično dobrega čitva. S tem ne obvaruje le svoje drage pred pogubnim vplivom šunda, ampak vzgaja tudi čut pravega in dobrega okusa za lepo in dobro.

Novi kazenski zakon.

(Nadaljevanje.)

Ta kazniva dejanja so sledeča:

1. Zločini zoper obstoj države in nje ne ureditve (veleizdajniški zločini), tako: usmrnitev kralja, kraljevega namestnika, prestolonaslednika; izdaja države v vojni ali z zlorabo diplomatske službe; vohunjenje, nasnovanje k pobuni, nepokorščini vojakov itd. Ne spadajo pa sem vsi zločini zoper državo, temveč le tisti, ki jih zakon našteva, zločini veleizdajniškega značaja.

2. Zločini zoper pristnost listin in merilnih priprav, tako: ponareja javnih listin, služb. knjig, ponareja javnih vrednotic itd.

3. Zločini zoper pristnost denarja: ponareja in prenareja denarja; sprepljanje ponarejenega denarja v promet itd.

4. Zvodništvo v tujo državo. Več o vseh teh zločinih bo govora v posebnem delu.

Pregon zoper te zločine se uvede tudi, če dotično dejanje, storjeno v inozemstvu, tam sploh ni kaznivo; nasprotno pa se v takem slučaju pri vseh drugih zločinih uvede pogon le na zahtevo ministra pravde.

Kazen, katero je storilec v inozemstvu le deloma preстал, mora tuzemsko sodišče ob izrekanju nove kazni za isti zločin vseliti v to kazen (t. j. od nove kazni se odšteje). To velja pri vseh zločinih, storjenih v inozemstvu.

S tem sem zaključil razlago o splošnih pravih kazenskega zakona. Razložil sem le splošne in najvažnejše pojme kazenskega prava strogo v okviru običnih določb našega novega kazen. zakona; v podrobnosti se nisem spuščal, kar na tem mestu tudi ni potrebno. Kdor je pazno čital in sledil tem izvajanjem, bo mogel imeti pravi pojem o zločinu, zločincu, njegovih krivdi ter o upravičenosti in primerosti kaznovanja. Ljudski pojmi o vseh teh vprašanjih se večkrat križajo s pojmi prave pravice in z nazorom modernega kazenskega prava. Vse to izvira gotovo še iz starih časov, ko so bili ti pojmi in nazori zapopadeni več ali manj v zakonih samih, še bolj pa se jih je držala praksa in odtod so se polagoma vcepili v ljudsko dušo, kjer so ostali v večji ali manjši meri še do danes. Duša naroda je konservativna in le polagoma dojemajo novo. Pravoznanstveniki — zlasti pa zakonodavci — morejo pozorneje prisluškovati zahtevam časa in vse zakone tako prikrojevati, da bodo kulturni dvig človeka kar najbolj podpirali, pospeševali in ne obratno. Zato

včasih moderni zakoni začetkom čudno zvene, po nekolikem času pa se zdijo vsakomur sami po sebi razumljivi in nujni.

Rehabilitacija.

Kazen ima vrh vsega še to hudo posledico, da udari kaznovanemu za vse življenje neki žig sramote. Kaznenec, ki je preстал kazen, lahko postane popolnoma pošten, častivreden in obče spoštovan mož, njegov zločin in kazen sta že davno pozabljena. Toda kljub vsemu ostane na njem neki madež, tako zvana oporečnost. Nikdar ne more reči, da ni bil še kaznovan; to dejstvo se mu more torej oporekati. Pozvan je n. pr. k sodišču za pričo v neki tuji stvari; na vprašanje, če je bil že kdaj kaznovan, mora seveda odgovoriti, da že. Vsakdo si lahko misli, kako neprijetno je to i za njega samega i za njegovo okolico.

Temu je odpovedel zakon na ta način, da določa: če je bila neka oseba prvič obsojena, pa je preteklo pet let, odkar je bila kazen prestana, zastarana ali odpuščena, sme sodišče na prošnjo te osebe (pa tudi na prošnjo bližnjih sorodnikov, soproga, zakonitega zastopnika) to sodbo izbrisati z vsemi njenimi zakonitim posledicami, če se je v tem času (petih letih) dobro vedla in če je oškodovancu po možnosti povrnila škodo, katero mu je bila povzročila s svojim dejanjem.

Če sodišče prošnji ugodi (to stori le, če so podani vsi navedeni pogoji), potem se izbriše sodba iz kazenskih registrov, storilec postane neoporečen in odslej sme obsojenec bodisi pred sodiščem, bodisi pred kakim drugim oblastvom zamolčati kazen za dotično kazn. dejanje, za katero je bil obsojen. Na vprašanje, če je bil že kaznovan, sme odgovoriti, da ni bil.

Kdor pa je bil le pogojno obsojen, pa je preizkusno dobo dobro preстал, zanj rehabilitacija ni potrebna, ker se smatra, da dotični sploh ni bil obsojen.

Časovna in krajevna veljavnost kaz. prava.

Po obrazložitvi vseh pojmov in ustanov novega kazen. zakona je treba pojasniti že njegovo časovno in krajevno veljavnost. Koliko časa, od kdaj in doklej velja kaz. zakon? Kod in na katere osebe se razteza njegova moč? Ali se razteza tudi na kazn. dejanja, storjena v inozemstvu ali se nanaša le na tuzemske zločine? (Tuzemstvo je za nas kraljevina Jugoslavija, ves ostali svet je inozemstvo). Ali se kaznuje le tuzemce ali tudi inozemce, kateri stori zločin bodisi v tuzemstvu ali inozemstvu?

Novi kazenski zakon je stopil v obvezno moč 1. januarja 1930. — je obvezen torej že skoraj leto dni. Poleg tega pa veljajo od prej in pozneje še nekateri stranski zakoni, bodisi kazenski, ali pa taki, ki vsebujejo tudi kazenske določbe. Važnejše bom navedel in razložil nazadnje. — Doklej velja ta kazenski zakon? Pač dotlej, dokler ga ne nadomesti nov

zakon; posamezne določbe pa morejo izpremeniti in dopolniti, event. tudi ukiniti novi stranski zakoni. Prejšnji (avstrijski) kazenski zakon je veljal od 27. maja 1852. leta, torej skoraj 77 let; vendar ni ostal vso dobo neizpremenjen, temveč so mnoge posamezne določbe izpremenili in dopolnili razni poznejši stranski zakoni, nekatere tudi ukinitili. Tako je bilo n. pr. začetkoma v zakonu določeno, naj bo jetnik v težki ječi uklenjen v okove. Poznejši zakon je to določbo ukinil.

More pa se dogoditi, da kdo stori kak zločin v času, ko velja še stari zakon (n. pr. 25. decembra 1929), kazensko postopanje pa se uvede šele ob času, ko velja že novi zakon (n. pr. 1. febr. 1930). Po katerem zakonu bo storilec obsojen? Ker je storil zločin v času, ko je veljal še stari zakon, je mogel kršiti le ta zakon — torej bi bilo dosledno, da se kaznuje po tem zakonu. Na drugi strani pa se zopet pojavi vprašanje, zakaj naj se kaznuje po starem, ki pa več ne velja. Da se ne bi ne v enem, ne v drugem slučaju gočila krivica, določa zakon, da naj se v takem slučaju obsodi storilec po tistem izmed obeh zakonov, ki je za storilca milejši.

Moč kazenskega zakona se razteza na vse državljane, pa tudi na vse inozemce v državi. Kdorkoli stori v kraljevin. Jugoslaviji kaznivo dejanje, se kaznuje po jugoslov. kaz. zakonu. Izjemo tvorijo le nekatere osebe (inozemski konzuli itd., ki so po meddržavnih pogodbah podvrženi domačemu pravu). Pa tudi zločini, storjeni na jugoslov. ladjah

ali zrakoplovih, ki se nahajajo na odprtem morju oziroma nad tujim ozemljem, spadajo pod uporabo tuzemskega kazenskega zakona (se smatrajo, da so storjeni v tuzemstvu). Tu je torej govor o kaznivih dejanjih, storjenih v tuzemstvu, storjenih bodisi od tuzemca ali inozemca.

Radio.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.30 Plošče, borza. 17.30 Radio orkester. 22. Poročila in časovna napoved.

Četrtek, 13. nov.: 17.30 Otroška ura. 18. Otroška glasba: Vožnja Prelovecova igra na klavir, Slapčeva Tinča zapoje par pesmic. 19. Srbohrvaščina. 19.30 Geologija naše zemlje. 20. Prenos ljubljanske opere: Moč usode.

Petek, 14. nov.: 18.30 Gimnastična ura. 19. Francoščina. 19.30 Gospodinjstva ura. 20. Koncert delavske godbe »Zarja«. 21. Radio orkester.

Sobota, 15. nov.: 17.30 Plošče. 18. V dolini gradov. 18.30 Radio orkester. 19.30 Angleščina. 20. G. Jug. poje samospeve. 21. Jugoslov. glasba, igra radio orkester. 22.15 Hawaijazz.

Nedelja, 16. nov.: 9.30 Prenos cerkv. glasbe. 10. Versko predavanje. 10.20 O evropskem gospodarstvu življenju. 10.45 Šah. 11. Dopoldanski koncert. 12. Tedenski pregled. 15. Kmetijsko predavanje. 15.30 Plošče. 16. Koncert pevskega zbora iz Viča pri Ljubljani. 18.30 Prenos opere iz narodnega gledališča v Pragi. 22. Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Ponedeljek, 17. nov.: 18. O petju v kvartetu. 18.30 Italijansko. 19. Polščina. 19.30 Higijenska ura. 20.30 Prenos iz Pragi: Koncert ork. Radiojournala.

Torek, 18. nov.: 19. Način modernega kreditiranja. 20. Kdo poje? Jna ploščah in v originalu. 21. Koncert radio orkestra. 22. Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Sreda, 19. nov.: Opoldanski program odpade. 18.30 Literarna ura. 19. Ruščina. 19.30 Poglavlje iz sociogeografije. 20. Prenos iz Pragi: Koncert Češke Filharmonije s sodelovanjem pevskega društva »Hlahol«.

Ce študent na rajžo gre...

(Popotne zgodbe.

M. J.

Kmalu smo bili na jasnem: vratarica nam je v najlepši italijanski pojasnila, da jo zelo veseli, a da nas ne more sprejeti, ker gospe ni doma. Stanko je med tem v sprejemnici izvolal telefon in se zvezal z gospo na letovišču in prigovarjal gospe na vse načine. Tedaj sem videl, da se da v italijanski še najbolj nežno in zapeljivo govoriti. Gospa je odgovorila, da naj gremo za kolikor časa hočemo na njen račun v hotel. Mi pa tega kar na eno besedo nismo mogli storiti in smo grunčali in ngibali, kaj bi. Mrak se je bližal in Miško je kazal vse znake hude mrzlice. Treslo ga je in drgetal je. Sedeli smo na pragu in grunčali.

Potem se nas je usmilil vratar sosednjega grofa in nam dal v palači svojega gospoda, ki se klati bogve kje po svetu, sobo, kamor smo spravili našo robo, bolnega Miška in naju dva. Miško je moral koj v posteljo. Skuhala sva mu s Stankom čaj in mu dala jesti kinina, pa se je reva potil in premetaval in blebel, da je bilo veselje in strah.

Ponoči nisva mogla spati zaradi njega in sva začela raziskovati sobo, ki je bila velika in v malo temnejšem ozadju sva odkrila veliko polico — knjig bo kdo mislil, pa niso bile knjige, nego same pristne, s slamo opletene trebušaste steklenice vina, ki je v tej sobi zorelo. V vsaki je bilo na vrhu za tri prste olja, da je Stanko obupal, da bi ga mogla pokusiti. Potem sem prišel jaz na srečno misel: odšla sva olje v kozarec, pokusila vino, ki je bilo dobro kot med, prilila vode in vse zamašila z oljem. Potem pa še drugo in tretjo. Bili sta vsaka drugačne vrste.

Sicer ni bilo lepo, a Stanko me je tolažil, da nam bo Bog ta greh prav lahko odpustil, prvič, ker pozna Slovence, in drugič, ker kradva grofu, ki ima itak preveč. Sicer ni bila ta morala popolnoma prava, a za izgovor je le bila.

Mišku nisva o tem nič povedala, da mu ne bi slabšala bolezn, kar bi bilo za nas neugodno. Miško je ves čas ležal, midva sva po hodila

47

RAZNO

Cerkev molčanja. V Čikagu je cerkev, kjer ni nikdar slišati človeškega glasu. Celo pridiga se vrši molče. Verniki ne pojejo nobenih pesmi, molitve pravljajo po tihem. To je anglikanska cerkev, ki je posvečena vsem angelom in določena za gluho-neme. Cerkevna občina gluho-nemih obstoji v Čikagi že 52 let in je bila dolgo brez duhovnika. Sedaj imajo svečenika, kateri do 150 zbranim oznanja blagovest z rokami.

Pri fotografu. »Tako, želo je napravljeno. Koliko fotografij smem izdelati?« »Hvala, ne potrebujem nobene.« »Zakaj ne? Zakaj ste pa potem sploh pustili svojo ženo fotografirati?« »Hotel sem samo enkrat videti, kakšna je, kadar napravi prijazen obraz.

Sedem let brez dežja. »Sidney Manchester« poroča, da niso videli v mestu Mt Morgan v Avstraliji že nad sedem let dežja. Redkokdaj so našli otroci na cesti žabo. Če so jo spustili v vodo, je utonila; žabe v teh krajih

Hector Malot:

Brez doma.

Roman.

XIV.

Sneg in volkovi.

Zopet sem moral hoditi za svojimi gospodarjem s harfo na razboleni rami, moral sem iti po dolgih potih v dežju in v solncu, v prahu in blatu.

Moral sem zopet igrati vlogo bedaka na javnih prostorih in smejeti se in jokati v zabavo slavnega občinstva.

V svoji žalosti sem k sreči imel vsaj eno tolažbo: moj gospodar je postal proti meni dosti prijaznejši, da, lahko rečem, dosti nežnejši kot je bil kdaj poprej.

V tem oziru se je njegov značaj zelo izpremenil ali vsaj je drugače postopal z menoj in to mi je bilo v oporo, to me je oviralo, da se nisem zjokal ob spominu na Arthurja. Čutil sem, da nisem sam na svetu in da mi je gospodar več, nego samo gospodar.

Po našem odhodu iz Cette-a nekaj dni nismo omenili gospe Milliganove in mojega bivanja na »Labudu«. Toda polagoma se je pojavilo to vprašanje v najinih pogovorih tako, da je vedno prvo besedo izrekel gospodar in kmalu ni minil dan, da ne bi spregovorila imena gospe Milliganove.

»Kaj ne, zelo rad si imel to gospo?« mi je rekel Vitalis. »Da, razumem, bila je dobra s teboj, jako dobra. Misli nanjo vedno le s hvaležnostjo.«

Pogostokrat je še pristavil:

»Moral sem.«

Sprva nisem prav razumel, a sčasoma sem si rekel, da je to, kar se je »moralo storiti«, bilo, da je odklonil gospe Milliganino ponudbo, naj ostanem pri njej.

Gotovo je moj gospodar mislil na to, kadar je rekel: »Moral sem.«

Zdelo se mi je, da je iz teh besed zvenelo nekakšno obžalovanje, češ, da bi me rad pustil pri Arthurju, le da mu je bilo nemogoče.

Zdaj, ko sem mislil, da je moj gospodar odločen, pripustiti me gospe Milliganovi, se nisem več bal, da bi govorili o mojem pokolenju ali da bi pisali materi Barberini. Zadeva se bo poravnala le med mojim gospodarjem in gospo Milliganovo. V svoji otroški domišljiji sem stvari tako setavil: Gospa Milligan me hoče vzeti k sebi, moj gospodar se odreče pravicam nad menoj in vse je v redu.

Ostali smo več tednov v Lyon-u in ves svoj prosti čas sem prebil ob bregovih Rhone-e in Lâone-e.

Pa naj sem še tako iskal, »Labuda« nisem našel. Zapustiti smo morali Lyon in obrnili smo se proti Dyjon-u. Tedaj mi je ugasnilo upanje, da še kdaj najdem Arthurja in gospo Milliganovo.

Vreme je postajalo nezno, da še poveča moj obup, ki je bil itak že dovolj velik. Toplo leto se je bližalo h koncu, zima je prihajala in pohodi v dežju in v blatu so postajali od dne do dne težavnejši. Kadar smo prišli zvečer vsi izmučeni, do kože premočeni, blatni od nog do glave v revno gostilno ali v kak skedenj, nisem légal k počitku z veselim srcem.

Ko smo torej zapustili Dyjon in smo prehodili griče v Côte d'Or-i, nas je zajel hladen mraz, ki nas je premrazil do kosti, da je Joli-Coeur postal še bolj žalosten in bolj čmeren kot jaz.

Moj gospodar je imel namen, da kar najhitreje dospemo v Pariz, ker le v Parizu se nam je nudila

po Firencah, po cerkvah, po muzejih, po razstavah in skoraj žal nama je bilo, da ni kdo od naju, ki ni tako vnet za umetnost kot Miško, zbolel.

Videla sva dosti, a to so vse bolj stvari, ki zanimajo posameznika kot pa vse ljudi.

Menda ni nikjer na svetu toliko Marijinih podob kot v florentinskih muzejih in galerijah. Menda ni trenuška iz Marijinega življenja, ki bi ne bil naslikan. Marijino rojstvo, Marija kot otrok, Marijina zaroka, Marijina smrt. Potem so naslikane vse neštene pobožne zgodbe in legende, ki jih poznaš iz Bogoljubovih prilog in iz drugih listov.

Ljudi je povsod polno, posebno Angležinj, ki smo jih mi zaradi njih čudnega, oziroma neumnega obnašanja naravnost sovražili. So kakor čreda ovac, ki dirja iz muzeja do muzeja in se ustavi samo tam, kjer ji ukaže pastir. Posebno Stanko je kar zbehal, kjer je zagledal katero z naočniki in oblečeno kakor strašilo.

Spet malo naprej sva dobila — naše znanke s parnika in od morske boleznj. Razveselile so se nas kakor svojih sinov — ampak mi smo se bili že čisto ohladili in smo jo kmalu darili naprej.

Se malo naprej smo zadeli na dva Nemece, ki smo ju spoznali v Benetkah in ki sta prišla iz Berlina preko Prage, Budimpešte, Beograda, Sofije, Bukarešte, Črnega morja, Carigrada, Aten, Krfa, Dubrovnika in Benetk sem. Oba študenta. Seveda precej bogata. Tudi ta dva sta se razveselila.

Ko smo pa malo naprej dobili še Čeha z Dunaja, ki smo ga spoznali v Padovi, je Stanko zarobanil in dejal, da se mu zdaj nič več čudno ne zdi na svetu, tudi če bi videl, da izza naslednjega stebra kuka natakars s kranjsko klobaso, profesor Fajfa ali pa čuvaj Stefan, strah otrok v Tivoliju.

Miško je pa ležal doma in midva sva mu nosila domov breskve, grozdje in druge odpuke in mu previdno zabavljala čez Firence, da ja ne bi prežgodaj vstal.

Tretji dan sva lezla na visoki stolp palače dello Signoria, da bi v višini kakih 120 metrov po slovensko pričkavala, a sva se prav na vrhu

strašila: tako nezanesljivo se nama je zdelo ogrodje, ki nosi zvonove, da sva šla rajši ogledovat sobe, zakladnice, sodne dvorane in ječe.

Ko sva prišla opoldne domov, naje je čakalo bogato tolažilo: gospi z letovišča je poslala kot nadomestilo, da nas ne more sprejeti v palačo — 200 lir (600 Din). Na to vest sva midva s Stankom zaplesala navdušen kolo, ki so se ga udeleževale vse stvari, ki so prišle z nama v dotiko. Miško je kmalu nato ozdravel, da smo ga opoldne slovesno poljali vsi skupaj: midva, gospi vratarjeva, vratarica bogate gospe, pes Bobi in muc s privzdiganim repom na vrt pod palme in oleandre, kjer si je brž tako opomogel, da smo lahko naredili popoldne vesel izlet v Flezole in zvečer na trg Viktorja Emanuela (ta trg ima vsako italijansko mesto in pa Garibaldijev spomenik), kjer je središče modernih Firenc. Poslušali smo godbo, gledali ljudi, ki so tu že mnogo manjši in mnogo bolj pokvečeni kot v Benetkah, in nazadnje se poslušali kreganje italijanskih brezposelnih moških in žensk pod krasnimi kipi na tako zvani Loggia dei lanzi (stebrišče verig).

Opolnoči smo se poslovili, oziroma ob enajstih, od Firenc in njenih prijaznih prebivalcev ter se odpeljali v Assisi.

Noč nas je zresnila in ko sem jaz še zadnji hip zapazil, da smo že v Assisi, sta Miško in Stanko godrnjala, da jima ne dam miru. Komaj sem ja spodil z vlaka in iz čakalnice.

Pa smo jo mahlni po lepi asfaltirani cesti proti mestu, ki je narejena na hrib, na katerem stoji grad.

Uro je do mesta, sonce je bilo še daleč in ko smo prišli do mesta, so se baš dobro razločili obrisi mesta in drevja proti jasnemu nebu.

Iskali smo koga, ki bi nam znal povedati pot na goro Monte Subasio, kjer bi bili radi ob solnčnem vzhodu. Komaj smo dobili dva kmeta, ki sta nas oplašila z obljubo, da je do vrha štiri ure, če dobro stopimo. Miško in Stanko sta začela kar obupavati, jaz sem jima pa rajši pokazal hrib, ki je tako visok in tak kot naš Krim doma, le da ni tako gozdnat, oziroma redkih borovcev in samotnih, sključenih oljk solah ne morem šteti za gozd.

In smo jo rezali najprej do posevnega grobena in potem višje. Spetoma smo brali črne robdnice in govorili o svetem Francisku. Bilo je lepo jutro kot ne prej ne pozneje na vsej raji.

Ko smo prišli na vrh, je sonce vzhajalo. Mesto je bilo daleč spodaj stisnjeno, kakor kup naložene opake in zvonovi so zvonili dan.

Spodaj se je širila Umbrija do Apeninov in na drugi strani smo videli najvišji italijanski hrib Gran Sasso d'Italia ali Veliko italijansko skalo, ki pada že v Jadransko morje.

Od nekje je prizvonila čreda kodrastih nabrijskih ovac in nas radovedno gledala.

Sli smo še malo višje in smo po urah, ki so tokle v dolini često uro, dognali, da smo nanesmo obljubljenih štirih ur hodili do vrha slab dve.

To je dežela, v kateri je živel sveti Francisek, ki ga sedanost poleg sv. Terezije najbolj časti. Tu je živel, pridigoval, spreobračal, tam doli na višinah gore La Vernie je dobil krvave rane. In če gledaš na te vasi, mesteca, česte oljke, vinograde, zemljo in kamen, se ti zdi, da njegov duh bedi nad vsoto to zemljo.

Napotili smo se doli po drugi strani, drveci po grapah, da je Stanko popolnoma razdrapal svoje čevlje. Hoteli smo obiskati še tako zvane Ječe, kjer so živel včasih sveti puščavniki. Pa nismo mogli do tja, cesta je bila zaprta, ker so v kamnolomu nad cesto streljali.

Vrnili smo se nazaj proti mestu, videli še pečnitiški tabor italijanskega fašistovskega arščaja, moškega in ženskega, in prišli v mesto; jedli smo kruh in gledali asiške hiše, ki ima vsaka od njih kako sveto znamenje, ali pa vsaj lepak proti nedostojni ženski modi, ki je zaradi nje Bog poslal potres.

Cerkva smo videli veliko, oštarij pa jako malo, da skoraj nismo vedeli, kam kositi opel due.

Udarili smo jo naravnost h cerkvi svetega Franciska. Tam je bila baš peta maša, ki smo se je udeležili pobožno, kakor že dolgo ne. Tu nas niso preganjali pri molitvi ne cerkovniki ne Angležinje. Potem smo pogledali grob svetnika pod glavnim oltarjem, spodujo cerkev tu

prilika za nekaj preds'av pozimi. Pa bodisi že, da mu močn'a ni dovolila vožnjo z vlakom, bodisi iz drugih vzrokov — peš smo morali prehoditi pot od Dyjon-a do Pariza.

Kadar nam je vreme dopustilo, smo dali kratko predstavo v mestih in vasih, skozi katere smo prišli, potem pa, ko smo tako zaslužili nekaj denarja, smo se nanotili dalje.

Do Chatillona je še nekako šlo, čeprav smo neprestano trpeli vsled mraza in vlage, toda odkar smo to mesto zapustili, je dež odnehal in zabrila je mrzla burja.

Skraja se nismo nad njo pritoževali, dasiravno burja v obraz ni prijetna; a naj si je bil veter še tako oster, je bil končno le še boljši, nego neznosna vlaga, v kateri smo gnili že nekaj tednov.

A ta veter ni prinašal suhega vremena; nebo se je zastrlo s temnimi oblaki, sonce je izginilo in vse je kazalo, da kmalu dobimo sneg.

Toda predno nas je dohitel sneg, smo že prišli v veliko vas. Naš gospodar pa je imel načrt, da kar najhitreje pridemo v Troyes, ker je Troyes veliko mesto, kjer bi lahko dali več predstav, če bi nas slabo vreme prisililo, da tam ostanemo.

»Hitro pojdi spat!« mi je velil, kakor hitro smo se nastanili v gostilni.

»Jutri jutraj bomo zgodaj šli naprej, ker se bojim, da nas ne prehití sneg.

On sam pa ni takoj legel k počitku; ostal je nekaj časa pri ognjišču v kuhinji, da segreje Joli-Coeurja, ki je bil podnevi zelo trpel od mraza in je neprestano vzdihoval, čeprav smo ga skrbno zavili v odeje.

Druga jutra sem zgodaj vstal, kot mi je bilo ukazano. Ni se še danilo in nebo je bilo črno in nizko brez zvezd.

Šli smo.

Vitalis je Joli-Coeurja pod svojo suknjo stiskal k sebi, da bi ga s svoj lastno toploto grel, in psi, veseli subega vremena, so tekli pred nama. Gospodar mi je bil kupil v Dyjonu ovčji kožuh, ki je imel dlako obrnjeno na notri; zavil sem se vanj in veter mi ga je pritiskal na telo.

V takih okoliščinah ni bilo prijetno ziniti, zato sva med potjo molčala in žurila korake i da pohitiva i da se ogrejeva.

Čeprav je bil čas, da se stori dan, se vendar nebo še ni svetlikalo.

Žalostna je bila dežela, še posebno žalostna zaradi tišine, ki je vladala. Kakor daleč je segalo oko, so se v tem mračnem dnevu širila gola polja, nerodoviti griči in suhi gozdovi.

Veter je še vedno pihal s severa z lahkim odklonom od vzhoda. In od te strani so se bližali bakreni oblaki, težki, nizki, kot da leže na vrhovih drevja.

Skoro so nam letele pred očmi redke snežinke, velike kot beli metulji. Letele so navzgor in navzdol in plesale, ne da bi padle na zemljo. Nismo še daleč prišli in zdelo se mi je, da je nemogoče priti v Troyes, predno zapade sneg. Sicer pa me to ni dosti vznemirjalo, upal celo, da bo snežni metež ustavil burjo in omilil mraz.

A do tedaj še nisem vedel, kaj je snežni vihar. Skoro naj bi zvedel v okoliščinah, na katere nikdar več ne bom pozabil.

Oblaki na severo-vzhodu so se približali in od one strani je postalo nebo čudno svetlo. Nebo je odprlo svoja žrela, nastal je snežni metež.

Sedaj niso več leteli sneženi metuljčki okoli, cela ploha snega se je vaula na nas.

»Bilo je zapisano, da ne pridemo v Troyes,« je rekel Vitalis. »Vedriti bomo morali v prvi hiši, na katero naletimo.«

so se popolnoma odvadile plavanja! Voda se deli iz mestnega vodovoda v strogo določenih količinah. Kopanje je ostro prepovedano. Lastniki kopalnice lahko čužajo na nali, ki bi jim napolnil strešne cisterne. Ko se oblačijo otroci za šolo, jim matere brišejo obraze z vlažno cunjjo ali rokavico. V jutranjih urah imajo vedno najmanj vode, ker jo deli mesto šele ob 9.

Praktično. »Prepričal sem se, da ne krošnjarije samo z vžigalci, temveč da tudi berčite.« »Stvar je ta, gospod orožnik, da krošnjarijam tam, kjer je napisano »Berčenje prepovedano«, berčim pa tam, kjer je napisano »Krošnjarijenje prepovedano.«

V neki trgovini je papagaj pozdravil nekoga tujca, ki je vstopil, s kričji: »Falot, goluf, cigani!« Tujec se je čutil razaljenega. Trgovec se je pa hotel opravičiti in je rekel: »Tega se papagaj ni naučil od mene, ampak od tistih strank, ki pri meni kupujejo blago!«

Jetniki lodu. Iz Vladivostoka javljajo, da je parnik sovjetske mornarice »Stavropol« vnovič zamrznil v ledu 10 km daleč od Severnega rta. Moral bo potemtakem preizmiti že drugič v sever-

glavne slike slikarja Giotta (Džeta), se malo pogovorili s prijaznimi patriciji, skočili še do cerkve svete Klare in do Porcijunkule po odpuske in že je bilo dne konec, vsaj za nas.

Ko smo se vračali proti postaji, smo šele videli, kakor lepo lego ima mesto. Kakor prilepjen je ob hrib in hiše se dvigajo po pobočju ena iznad druge.

Značilni za Assisi so veliki oboki pod cerkvijo in samostanom svetega Franciška, ki rasejo od skoraj neznatne višine do morebitnih lokov. Na njih je zgrajena cerkev. Te oboke vidiš na vseh slikah.

Kar težko nam je bilo, ko smo se poslavljali od Assisija. Tako malo smo bili tam in vendar nam je bilo tako domače. To je pri mestih kakor pri ljudeh: sam ne veš, zakaj katerega vzljubiš.

Na postaji je bil vroč dolgecas in dolgo smo zrlili na Assisi, dokler nam ni izginil za ovinkom. Zdaj je bil pred nami še višek poti: Rim.

(Dalje.)

Cenimo in berimo sv. pismo.

Govorec o evangeliju, pravi brezverec Ruso (Rousseau): »Primerjaj spise modrijanov z vsem njihovim nakitom, kako malenkostni so v primeri s svetim evangelijem! Ali more knjiga, katere je tako vzvišena, a pri tem tako preprosta, biti le človeško delo?« — Nemški brezverec Spinoza je rekel, da daje pisatelj sv. evangelija prednost pred vsemi drugimi pisatelji, Fichte, istolako nemški brezverni pisatelj, pravi o sv. pismu: »Ta stara častitljiva knjiga ima najbolj globoko in najbolj vzvišeno modrost ter nam tudi uspehe, h katerim se mora naposled povrniti vse modroslovje.« Francoski vseučiliški profesor Bartelemy Seutiler (Bathelemy Saint-Hilaire): »Razen

sv. pisma, ki je zgodovinska in sveta knjiga, ni znal noben azijski narod spisati svoje zgodovine.« »Naravnim potom je dognano,« piše sloveči naravoslovec Linee, »da je Mozes pisal po navdihnjenju stvarnika vesoljne narave.« Sloveči fizik Amperre se je izjavil: »Ali je imel Mozes toliko učenost, kakršno imajo novodobni učenjaki, ali je pa bil navdihnjen od Boga.«

Po vsem tem bomo razumeli tudi one navdušene besede, s katerimi je ljubljanski knezoškof Anton Alojzij Wolf l. 1857. pospremil novi prevod sv. pisma med Slovence: Sv. pismo uči nebeško ljubiti in prezirati pozemeljsko — je pisal vladika —, razsvetljuje um, ogreva srce za vse dobro, izprašuje vest, očisti dušo, brzda požljivost, razdeva prešernost, polajšuje bolečine, daje upanje, venča starost, uči mladost, hladi jezo, zavrača zmotene, oživlja mlačne, potrjuje pravične, žuga hudobnim, ponižuje prevzetne, povišuje ponižne. Sv. pismo je vednost vseh vednosti, uči pravo modrost, ponižnost, ljubezen, pohlevnost, pokorščino; ohranjuje zdržnost, čistost, dobrotljivost, daje srečo, mir in veselje.«

Cenimo torej in radi prebirajmo tudi mi sv. pismo. Pomnimo pa: dovoljene niso za splošno uporabo izdaje izvirnega sv. pisma in prestav, prirejene od nekatoličanov, zlasti tudi od nekatoliških, tako zvanih biblijskih družb, pa tudi ne prestave v domačem jeziku, prirejene od katoličanov, če niso potrjene od sv. stolice ali opremljene z opombami iz del sv. očetov, oziroma katoliških učenjakov, ter natisnjene s škofijskim dovoljenjem.

✚ V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA« ✚

Zakaj so papeži večinoma Italijani.

Pred vsem moramo vedeti, da ni noben verski nauk in da ne obstoja nobena cerkvena zapoved, ki bi predpisovala, da mora biti vsakokratni papež ravno italijanske narodnosti. Zato so bili v raznih dobah papeži raznih narodnosti: Francozi, Nemci, Španci itd.

Res pa je zopet, da so v zadnjih stoletjih papeži redno le Italijani in to ne brez posebnih vzrokov:

1. Najprej moramo vedeti, da je prvi naslednik Kristusov sv. apostol Peter združeval škofovsko čast in oblast, pa tudi čast in oblast vrhovnega poglavarja vesoljne Kristusove cerkve v eni osebi. Ker pa je sv. Peter imel kot škof svoj sedež v Rimu in je v Rimu tudi umrl, je papeška čast in oblast v najtesnejši zvezi s častjo in oblastjo rimskega škofa. Pravilno izvoljeni rimski škof je obenem papež z drugo besedo: v eni osebi združuje čast in oblast rimskega škofa, pa tudi čast in oblast vrhovnega poglavarja Kristusove cerkve.

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

48

nem ledu, kar bo zelo neprijetno za ladjo samo, njene posadke in potnike, ki so z gotovostjo računali, da bodo letošnjo zimo prebili v domačih vodah.

Na ladji se nahaja šestnajst duš broječa znanstvena odprava, ki je preiskala pokrajino v bližini reke Kolime. Položaj je tem obupnejši, ker je kapitan vzel na ladjo tudi nekaj rodbin mornarjev in ker je nekaj mož posadke zbolelo. Kakor človeška življenja je ogroženo tudi dragoceno znanstveni material, ki ga vozi ladja na krovu. Moskovska vlada bo skušala storiti vse, da ladjo oprosti ledenega obroča in bo v ta namen poslala »Stavropolu« na pomoč ledolomilca »Lidikeja«, ki bo skušal prevzeti nekaj posadke in tovorov, ladjo pa založiti z živili in premožem. Očeta v bližnjem mestu. Maršal je mladega človeka pogledal in dejal: »Le pojdit. Vidim, da poznate zapoved, ki pravi: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel na zemlji.« — III. Napoleon je »vprašal nižjega častnika, koliko let mu je.« »Trideset,« mu je odgovoril ta. »In niste avanzirali na višje

To je bila prava beseda, ki mi je zvenela zelo prijetno. A kje najdemo tako gostoljubno hišo? Predno nas je sneg zavil v to belo temoto, sem se oziral po pokrajini tako daleč na okolo, kakor je segalo oko, a nisem opazil nobene hiše in sploh ničesar, kar bi označilo bližino vasi. Ravno nasprotno, bližali smo se gozdu, ki je bil videti brezkončen pred nami in na obe strani na gričih, ki so nas obdajali.

V nekaj trenutkih je sneg pokrtil cesto in vse, kar mu je bilo na poti: kupe gramoza, travo ob straneh, goščave in grmičevja ob jarkih; ker v vetru je nalezavalo tako gosto, da se je nakopičilo, kjer je bilo le kaj prostora.

Nerodno za nas je bilo to, da smo tudi mi bili tak »prostor«. Ko se je sneg zaletaval v nas, je obstal na površini, a povsod, kjer je našel odprtino, je vdrl in se takoj raztopil.

Čutil sem, kako mi je mrzla voda tekla za vrat in tudi moj gospodar proti temu ni bil bolj zavarovan, ker je imel očiji kožuh malo privzdignjen, da je Joli-Couer pod njim lahko dihjal.

Vendar smo molče hodili naprej proti vetru in proti snegu; od časa do časa smo zabrnili glavo, da smo lahko zadihali.

Psi niso več tekli naprej, temveč hodili so nam za petami, proseč nas tako za zavetje, katerega jim žal nismo mogli dati.

A ni nam preostajalo drugega, morali smo hoditi in nismo smeli zgubiti poguma, ker so se naše noge že bolj in bolj udirale in ker je breme na naših klobukih postajalo težje in težje.

Nenadoma je Vitalis iztegnil roko proti levi strani, kot da me hoče na nekaj opozoriti. Pogledal sem tja in zdelo se mi je, da vidim nedoločno v lasi uto iz vejevja.

Nisem prosil pojasnila, ker sem vedel, da mi gospodar ni pokazal te ute zato, da občudujem njen učinek v pokrajini, marveč da najdem pot do tiste ute.

A to ni bilo lahka stvar, ker je bil sneg že tako visok, da je zabrisal vsako sled poti. Vendar se mi je zdelo, da je jarek izpolnjen ob kraju jase tam, kjer se začne visoka šuma. Brezdvomno se je od tu odcepila pot k uti.

To mnenje je bilo pravilno; prekoračili smo jarek in kaj kmalu smo bili pri uti.

Bila je zgrajena iz butar in iz svežnjev dračja, na katerem je bila postavljena streha iz vejevja. Ta streha je bila dovolj gosta, da ni prepuščala snega.

To zavetje je bilo toliko vredno kot hiša.

Še hitreje kot midva so vstopili psi v uto ter so se jeli valjati po prahu na suhih tleh in veselo lajati.

Tudi midva nisva bila manj zadovoljna, a svojega zadovoljstva nisva kazala z valjanjem po prahu. Sicer pa bi bilo kaj takega dobro, da bi se hitreje posušila.

»Slutil sem,« je rekel Vitalis, »da mora biti nekje v tej sečnji drvarska uta; zdaj pa naj le sneži.«

»Le naj,« sem odgovoril s prezirljivim obrazom.

Šel sem k vratom, ali bolje k odprtini ute, ker imela ni niti vrat niti oken, da otresem svojo suknjo in svoj klobuk, tako da ne zmočim notranjščine našega bivališča.

To stanovanje je bilo čisto priprosto v svoji zgradbi in v pohištvu, ki je obstajalo le iz klopi iz zemlje in iz nekaj velikih kamnov za stole. A ker je bilo v naših okoliščinah še dosti več vredno, to je bilo ognjišče v enem vogalu sezidano iz štiri do pet čpek.

To je bilo kaj hitro gotovo in kmalu je svetel plamen veselo prasketal na ognjišču.

Kurili bomo lahko!

V hiši kot je bila naša, je bilo kaj lahko dobiti

Sedaj pa pomislimo: Kaj bi rekli v slučaju, da bi zagrebški ali ljubljanski škof združeval v svoji osebi obenem čast in oblast vrhovnega poveljarja, pa bi jim postavili za škofa n. pr. kakega Italijana. Zamerili bi od sile... Podobno bi bili Rimljani-Italijani užaljeni v svojih narodnostnih čustvih, če bi jim postavili za škofa v Rimu moža te ali one tuje narodnosti.

2. Poudariti moramo dalje, da je ugled papeštva v današnjih dneh v širnem svetu velik: papež je po svoji avtoriteti v mnogem oziru za narode merodajnejši kot v prejšnjih stoletjih; zunanji sijaj papeštva pa zaostaja daleč za prejšnjimi stoletji. Saj je bil papež do lanskega leta pravi ujetnik v Vatikanu; šele sedanja italijanska vlada mu je zagotovila neke vrste prostosti. Vprašanje pa je, koliko časa se bo fašizem, ki je papežu iz političnih ozirov dal prostost, sploh vzdržal. Politično ozračje je zlasti danes vsepovsod nestalno. Vprav v politično nestanovitnih razmerah pa je vsekako umestno, da uživa kolikor največ mogoče cerkvena oblast simpatije tistega ljudstva, v čigar sredi živi. Baš to dejstvo dobro razume sedanji sv. oče, ki tako zelo poudarja, da naj bodo tudi med poganskimi narodi škofje vzeti iz njihove srede. Iz

tega razloga pa je tudi umestno, da je med italijanskim ljudstvom živeči papež italijanske krvi.

Poreče morda kdo: »Pa naj gre papež ven iz srede Italijanov!« Toda s tem bi ne bilo nič pomagano, ker narodnostna zaveza je danes med vsemi narodi do pretiranosti razvita.

3. Da! Narodnostni boji še prav poseben zahtevajo, da je vsakokratni papež Italijan.

V srednjem veku so bili vsi krščanski narodi združeni v veliko vzajemno krščansko občestvo, kraljestvo božje na zemlji. Papež je duhovni glavar, cesar pa svetni. Posamezni krščanski kralji, španski, francoski, angleški, švedski, poljski, češki, ogrski so bili sicer neodvisni v vladanju svojih domačih krajev, a skupaj so tvorili pod papeštvom naddržavno edinstvo krščanskega občestva, ki je bilo neodvisno od jezika, naroda, časa in kraja. Za »Krst častni« je bilo geslo tistih časov; utrjevanje in širjenje kraljestva božjega na zemlji je bilo najčastnejše delo. Tako so posamezni narodi opuščali svoje narodne in omejene interese in politični imperializem se ni mogel razvijati. Imeli so veliko skupno nalogo in skupno domovino. Ta krščanska veledržava je bila večja od rimske, segala je od Islandije do Sicilije, od Portugalske do Črnega morja. Ta velika skupnost je izločala nevarnost, da bi en narod skušal z orožjem vsiljevati svojo ustavo drugemu narodu. Tudi vojna je veljala ob tem času kot neke vrste bogoskrunstvo, kot revolucija zoper krščanstvo. Neznane so bile verske vojne, kakor jih

je spravil v svet protestantizem (kalvinci zoper katoličane itd.), neznane so bile nacionalne vojne, ki hočejo iztrebiti nasprotno narodnost.

Drugače pa je postalo od 16. stoletja. Tedaj so začeli poudarjati narodnostno načelo, dokler ni prišlo danes do vsika, tako, da stoji narod zoper narod, da skuša eden drugega zatreti.

Prav tu pa je nevarnost, da se poudarjanje narodnostnega načela preveč zanese tudi na izbire osebe, ki naj bo papež. Kako strastni boji, pa tudi napetosti in mržnja bi se lahko pojavili ob vsakokratni papeževi volitvi, če bi se Cerkev ne držala neke gotove tradicije, navade namreč, da naj se papež izbere iz srede onega naroda, v čigar sredi že od nekdanjega papeštva stoluje.

Papeštvo ima namreč — kot smo že naglasili — tudi današnje dni velik ugled in vpliv. Kako bi se trgale države in narodnosti, da spravijo svojega kandidata ob volitvah na papeški prestol, če bi bilo upanje, da prode kandidat te ali one narodnosti. Zato je rekel že pred sto leti veliki Napoleon, ko se je bil malo stregnil: »Ali bi bilo dostojanstvo papežev toliko mogočno, ako bi ne živel v svoji deželi in bil podložen kakim posvetnim oblastim? Papež ni v Parizu in to je dobro. Mi spoštujemo njegovo duhovno oblast ravno zaradi tega,

Prepričajte se o trpežnosti vrvarskih izdelkov iz prve kranjske vrvarne

Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra 31
in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20, Celje, Kralja Petra cesta 33 in v Kamniku, Šutna 4

Hranilnica na Jesenicah

v župnišču najvarnejše hrani

Vaš denar

Urađuje vsak delavnik od 8.—12. in 14.—17.,
v nedeljo od 15.—17. ure.

drva: vzeli smo jih kar iz sten in iz strehe, namreč tako, da smo potegnili veje iz butar in iz svežnjev; vzeti pa smo jih morali zdaj tu zdaj tam, da ne omajamo trdnosti hiše.

Res, da ni gorelo brez dima in ker ni bilo dimnika, je bil kmalu ves prostor zakajen. A kaj nam mar? Zeleni smo si le ognja in toplote. Medtem, ko sem jaz opirajoč se na roke, pihal v ogenj, so sedli psi okrog ognjišča in z iztegnjenim vratom obračali premočen in premražen trebuh proti ognju.

Kmalu nato je Joli-Coeur odrinil gospodarjevo suknjo ter previdno pomolil izpod nje svoj gobec, da pogleda, kje smo. Vsled tega ogledovanja pomirjen je hitro skočil na tla, si prisvojil najboljšo mesto na ognjišču ter iztegnil svoje dve prednji tresoči se nogi proti plamenu.

Naš gospodar je bil previden in izkušen mož. Pred odhodom je poskrbel za popotnico: kos kruha in košček sira. Sedaj ni bil čas za izbirljivost in za muhavost. Zato pa smo tudi kazali živo zadovoljstvo, ko se je prikazal kruh in sir.

Žal, deleži niso bili veliki in jaz sem bil še posebej razočaran, ker nam je gospodar oddelil le polovico porcije namesto cele.

»Ne poznam poti,« je izjavil v odgovor na moj vprašujoč pogled. »In tudi ne vem, če bomo našli do Troyes gostilno, kjer bi lahko jedli. Razun tega tudi ne poznam tega gozda. Vem le, da je ta pokrajina zelo gozdnata in da se brezkončne šume vrste druga za drugo. Mogoče smo oddaljeni več milj od najbližje naselbine? Morda bomo tudi dolgo časa zameteni v tej uti. Prihraniti moramo zalogo za obed.«

Tudi uho ni pojasnilo več kot oči; vladala je popolna tišina, katere ni prekinil niti krič ptica, niti pok biča, niti ropotanje voza. Nobena noč ni mogla biti tako tiha kot ta dan.

Poleg tega je vladala okrog nas popolna nepremičnost. Sneg se je ustavil, bil je ves okamenel. Od časa do časa le se je težko zazibala smrečja veja z malim, skoro neslišnim šumom: sklanjala se je bolj proti tlu vsled naraščajočega bremena in kadar se je sklonila pregloboko, je sneg zdrknil na tla. Tedaj se je veja hipno sprožila nazaj in njene temne igle so se odražale od belega mrtvaškega prta, ki je pokrival druga drevesa od vrha do tal. Tako je bilo videti od daleč, kot da je tu pa tam v svetlem mrtvaškem prtu temna luknja.

Ko sem tako stal v odprtini kočice ves zatopljen v ta pogled, me je poklical gospodar.

»Kaj bi rad šel naprej?«

»Ne vem, nič kaj rad; storil bom to, kar vi želite.«

»Hm, mislim, da rajši ostanimo tukaj, kjer imamo zavetje in ogenj.«

Spomnil sem se, da nimamo nič več kruha, a ta pomislek sem obdržal zase.

»Mislim, da bo kmalu zopet snežilo,« je nadaljeval Vitalis. »Ne smemo na pot, ker ne vemo, kako daleč smo od človeških bivališč in noč sredi tega snega bi ne bila nič kaj prijetna. Bolje je, da jo prebijemo tukaj, bomo vsaj imeli suhe noge.«

V uti pa bo le treba pozabiti na želodec.

To smo morali tudi storiti potem, ko nam je Vitalis razdelil za večerjo oni mali košček kruha, ki ga je še imel.

Po večerji se je že slabo videlo, kaj se godi zunaj kočice, ker v tem temnotnem dnevu, se je noč hitro bližala.

A noč ni ustavila padanja snega, ki je neprestano iz črnega neba v debelih snežinkah naletaval na svetlo zemljo.

mesto? »Žal da ne, veličanstvo, imel sem smolo.« »Če je tako, pa kar podajte ostavko,« je dejal Napoleon, »kajti častnikov s smolo ne morem rabiti.«

Penzija za vojno pred 117 leti. Državni oddelek za penzije v americkem Washingtonu je objavil zanimivo dejstvo, da še zdaj vleče 11 vdov penzijo po svojih možih, ki so služili v vojni proti Angliji v letu 1812.

V menezariji. Gospodar: »Sprejem vas v službo, samo bojim se, da si ne boste mogli zapomniti imen toliko živali.« Mladi človek, ki išče službo: »Brez skrbi, vsa ta imena so mi vsakdanja, pridem namreč ravno od vojakov, kjer smo jih vsak dan po stokrat slišali.«

Prigodbice. I. General Moreau, Napoleonov nasprotnik, je bil na glasu kot izborni strateg — pri umikih. V neki družbi je dejal Napoleon: »Goto, Moreau je pomemben general, toda podoben je bobnu.« »Kako to?« so vprašali cesarja. »Tako, da tudi o bobnu ne čujemo nič, preden niso udarili po njem.« — II. Pred sovražnikom je zaprosil mlad častnik maršala Bessieresa za dopust, da bi obiskal svojega »bolnega«

ker ni na Dunaju in ne v Madridu, in na Dunaju in v Madridu imajo isti razlog (da ga namreč spoštujejo, ker ni podložnik kake državne oblasti). Velika dobrota je za nas, da ni v Parizu, ne pri naših nasprotnikih, ampak v starem Rimu, daleč proč od rok nemških cesarjev, francoskih in španskih kraljev, da vzdržuje ravnotežje med katoliškimi vladarji, nekoliko naklonjen močnejšemu, a tudi takoj mu nasproten, kakor hitro postane trinog. To so tako naredila stoletja (pravzaprav previdnost božja) in dobro so naredila, in to je tudi najumestnejša naprava, ki si jo le moremo misliti za vladanje duš.

4. Končno moramo dostaviti, da papeži sami itak ne vladajo vesoljne cerkve. Imajo svoj zbor svetovalcev, to so kardinali, ki so pa izbrani vsaj izmed vseh večjih narodnosti tako, da je po njih zastopan ves svet (celo Avstralija ima svojega kardinala). Razen kardinalov so pa v vodstvu cerkve tudi škofje, ki so naravnost božje ustanove, tako, da papež vseh škofov niti odpraviti ne more. Škofje pa zopet pripadajo vsem narodnostim, največkrat so izbrani naravnost celo iz one škofije, v kateri so postavljeni kot cerkveni poglavarji. Tako je torej vse katoliško ljudstvo, vsak narod in narodnost zastopana zlasti po škofih v vladci Cerkev. Vsi lahko pridejo do svojih pravic.

Sicer pa so papeži kljub temu, da so italijanske krvi, največji univerzalisti, kar potrjuje vsakdanja skušnja. Le pogledite in proučavajte n. pr. dela in spise sedanjega sv. očeta, s kakšno naklonjenostjo se za vzema zlasti za slovanske rodove (Rusi,

Ukrajinci, Slovenci). Da vsega, kar bi rad, ne more doseči, je samo po sebi umljivo, ker ga brezumni svet ne mara poslušati. Po vsem tem ne bomo spraševali: Kakšne narodnosti je papež, ampak veliko bolj: Kakšen je njegov nauk. Zakaj z rimsko cerkvijo se morajo po besedah sv. Ireneja, zaradi njene odličnosti ujemati vse druge cerkve.

NAZNANILA.

n. Moitnik. Kat. prosvetno društvo v Moitniku praznuje v nedeljo dne 16. nov. t. l. jubilej 20 letnega obstoja. Ob 3 popoldne se vrši v društveni dvorani slavnostni govor, petje, deklamacija in drama »Srenjaci v širih dejanjih. Prijatelji prosvetnih organizacij se vabijo, da se udeležijo te slavnosti v čbilnem številu!

Nove knjige.

n. »Nova založba«, Kongresni trg, je prejela v založniško prodajo pesniško zbirko Marjana Telnika: Vagabund po ceni Din 2. Priporočamo!

n. Jubilejni zbornik katoliškega društva rokodelskih pomočnikov ob petinasedemdesetletnici, 1930. Ljubljana, Uredil Alojzij Stroj. Tiskala »Jugoslovanska tiskarna«. — Tako se čitatelju v elegantni vnanosti predstavlja čisto posebna knjiga, ki res zasluži, da jo prelistamo. Vsebinska temu zborniku je peštra in vsestransko zanimiva. Treba n. pr. samo omeniti prispevek »Pregled strokovne izobrazbe v Jugoslaviji, ki ga prinaša prof. dr. V. Rožič. A palmo zasluži listih 33 čredajnih strani v knjigi, na katerih se prikazuje — »Dela v društvu«. Blizu 3000 pomočnikov se je udeleževalo izobraževalnega dela v društvu. Dosegli so mnogi kot mojstri in voditelji obrtnih podjetij prav odlično mesto v človeški družbi. Jubilejni zbornik katoliškega društva rokodelskih pomočnikov ob njegovi 75 letnici ni le vnanje ličen, temveč hkratu i

vsebinsko prav vzpodbuden dokaz o 75 letih (1855—1930) naše — gospodarske pa pedagoške kulture. Naj bi našel čim več dobro mislečih bralcev.

n. Dr. C. Potočnik: Dobri pastir. Premišljevanja o življenju našega g. Jezusa Kristusa in njegovih svornikov. 2. zvezek. Založila prodajalca KTD, H. Ničman v Ljubljani. Cena 40 Din (poština 250 Din). — Slovenci takih knjig potrebujemo. V današnjih materialističnih časih, ko vse hlata le za dobrinami sveta, je potrebno, da dnevno vsaj za nekaj trenutkov dvignemo svoje misli h končnemu cilju vsega, k Bogu. In ravno premišljevanje, ali vsaj duhovno branje nam k temu pomaga. Ta knjižica je spisana prav nalašč za ta namen. V kratkih odstavkih nam mudi za vsak dan razne dogodke iz Odrsočnikovega življenja, dobro razložene in z lepimi mislimi in sklepi obdane. Sezite po lepi knjigi! Tudi kot Miklavžovo, božično ali godovno darilo je lepa knjižica prav primerna.

Meh za smeh.

Frluga je odprl trgovino z ribami. Nad vrata je napravil napis: Tu naprodaj sveže ribe. Neki odjemalec mu pravi: »Čemu pa ste napisali »sveže«? Gotovo bi jih ne prodajali, ako bi ne bile sveže.« In Frluga je črtal z napisu besedo sveže.

Naslednji dan je nekdo drugi pripomnil: »Zakaj pa beseda »tu« na napisu? Saj jih ne prodajate drugje kot tu, torej, čemu še pisati.« Raz tablo je izginila beseda tu.

»Jaz bi le rada vede a, zakaj pišete na tabli »naprodaj«,« je vprašala mlada kuharica, »saj mi rib še nikoli niste dali zastoj, pač pa vedno le prodali.«

Frluga je izbrisal besedo »naprodaj«. Ostala je samo še beseda »ribe«. — »Zdaj bom imel pa gotovo mir,« si je mislil tr-

49

Civilna lista. Pod tem imenom se razumejo dohodki, ki jih vladarji prejema od držav. V starih časih je bilo kraljevo zasebno imetje z državnim v isti blažini. Saj je bil tedaj kralj utelešena država. Pozneje pa so ločili kraljeve dohodke od dohodkov, ki se stekajo v državno blagajno. Vladarji iz italijanske savojske hiše so dobivali različno civilno listo. Ko se je država ujedinila in so vladarji stroški za vzdrževanje dvora narasli, so se tudi dohodki morali zvečati. Sedanjo civilno listo določuje kraljevi odlok od 3. oktobra 1919 na letnih 11.250.000 lir. Prestolonaslednik dobiva manj, in sicer po poroki 3 milijone lir na leto. Oddaljeni kraljevi sorodniki imajo pa dosti manjše dohodke. Tako dobiva vojvoda pistolski od države le 200.000 lir na leto.

Smehljaj lahko veliko prikrije, pa tudi dosti odkrije.

Drag rokopis. Izvirni rokopis francoske narodne himne, marseljske, so prodali te dni v Londonu za 50.000 Din. Značilno je, da je kupec podal izjavo, da rokopisa ne odda v Ameriko.

Ker smo že morali prenočiti tukaj, je bilo najbolje, da čimprej zaspi. Zavil sem se torej v svojo ovčjo kožo, ki se je bila podnevi posušila ob ognju in sem storil kot psi, namreč zleknil sem se pred ognjišče in vzel za zglatje ploščat kamen.

»Le spi,« mi je rekel Vitalis, »zbudil te bom, kadar bom hotel spali jaz. Ker čeravno se nimamo bati ne živali ne ljudi v tej ufi, mora vendar eden od naju bdeti, da vzdržuje ogenj. Moramo se namreč zavarovati pred mrazem, ki lahko postane oster, ako neha snežiti.

Nisem se dal prositi dvakrat: takoj sem zaspal.

Ko me je gospodar vzbudil, je moralo biti že pozno ponoči, vsaj tako sem mislil; snežilo ni več, ogenj je še vedno gorel.

»Zdaj si na vrsti ti, mi je rekel Vitalis. Drugega ti ni treba, nego le da od časa do časa naložiš na ogenj. Saj vidiš, pripravil sem ti celo zalogo goriva.

Res je bil cel kup dračja v bližini. Moj gospodar je imel bolj lahen spanec kot jaz in ker ni hotel, da ga prebudim s tem, da vlečem šiba iz sten vsakokrat, ko jih rabim, mi je pripravil ta kup, iz katerega sem lahko zajemal brez šuma.

Brezdvomno je bilo tako ravnanje pametno, a žal je imelo posledice, katerih Vitalis ni pričakoval.

Ko je videl, da sem vzbujen in pripravljen, da prevzamem svojo nalogo, se je i on iztegnil pred ogenj, vzel Joli-Coeurja k sebi in se zavil v odejo; kmalu mi je njegovo glasno enakomerno dihanje naznanilo, da je zaspal.

Tedaj sem se tiho dvignil in sem šel po prstih do vrat, da vidim, kaj se godi zunaj.

Sneg je bil zakril vse: travo, grmičevje, mladike in drevesa. Kakor daleč je segalo oko, je segal tudi naguban enakomerno bel prt. Nebo je bilo posuto z bleščetimi zvezdami, a čeprav so bile še tako svetle,

je vendar sneg z bledo lučjo razsvetljeval pokrajino. Mraz se je zopet pojavil in zunaj je vse moralo zmrzovati, ker ledena sapa je pihala v našo ufo. V žalostni nočni tišini je bilo slišati od časa do časa pokanje, ki je naznanjalo, da zmrzuje snežna površina.

Prava sreča, da smo bili našli to zavetje. Kaj bi počeli sredi gozda v snegu in v takem mrazu!

Če sem s svojimi koraki povzročil še tako majhen šum, sem vendar zbudil pse in Zerbino je vstal, da pride k meni pred vrata. Ker ni gledal z istim zanimanjem lepote te noči, se je kmalu naveličal in je hotel iti ven.

Moj gospodar je mirno spal. Tudi psi in Joli-Coeur so spali in iz oživiljenega ognja so v vrtincih švigali visoki plameni do strehe in se iskriili z lahnim praske-tanjem, ki je edino motilo tišino.

Precej časa sem se bavala s tem, da sem gledal te iskre, a polagoma me je objela utrujenost in proti volji sem odrevenel.

Če bi se moral brigati za zalogo kuriva, bi bil vstal in hodil po prostoru sem ter tja; tako bi bil ostal buden, toda ker sem sedel in nisem imel drugega dela kot da sem iztezal roko in naložil nekaj vejic na ogenj, me je polagoma obšla zaspanost in ko sem mislil, da še bdim, sem že spal.

Nenadoma me je prebudilo divje lajanje.

Bila je noč. In najbrže sem dolgo spal, ker je bil ogenj že skoro ugasnil ali vsaj ni dajal več plamenov, ki bi razsvetljevali ufo. Lajanje se je nadaljevalo: bil je Capijev glas, a čudno, Zerbino in Dolce tovariš nista odgovarjala.

Tudi Vitalis je vzbudil in je vzkliknil:

»No, kaj pa je?«

»Ne vem. Zaspal sem in ogenj ugaša.«

Capi je skočil k vratom, a ven ni šel, le pri vratih je lajal.

govec. Kaj še. Popoldne pride k njemu znanec ter mu pravi: »Ne razumem te, zakaj imaš ta napis nad vrati, saj se lahko že kilometer daleč voha, da imaš ribe.«

Drugi dan je bila Frlugova prodajalna brez firme.

PRAVA METODA

da ostanete vedno mladi, lepi in sveži, je redna nega kože in las s pomočjo medicinsko neoporečnih sredstev, kot so to že čez 4 let preizkušeni Fellerjevi Elza proizvodi:

Fellerjeva kavaška pomada za zaščito obraza in kože »Elzac« krema, odstranjuje s kože nadležne neostatke ter jo stalno ohrani gladko, čisto in mlado. Vedno jo zanesljivo proti gubam, izpuščajem, mozoljem, solnčnim pegam itd. Lonček 12 Din.

Fellerjeva Elza pomada za rast las, zaprečuje prhljaj, izpadanje las in prezgodnjo osivelost, pospešuje rast in vzdržuje lase vedno voljne in mehke. Lonček 12 Din.

S polno 2 lončka ene ali po 1 lonček od vsake Elza pomade 40 Din če se pošlje denar naprej, brez vseh daljših stroškov, sicer pa s povzetjem 50 Din.

Fellerjeva »Elza mila lepota in zdravje« (lilijino mlečno milo, lilijino kremo mila, glicerino, borakovo in kafuranovo milo ter milo za brisanje) 5 kosov v poljubni zabici 50 Din če se denar naprej pošlje, sicer s povzetjem 62 Din.

Način nege s Fellerjevimi Elza proizvodi je dosti bolj vreden kot s katerikoli drugo.

Sterite tudi Vi tako, pomagalo bo tudi Vam! Če pri prvem poskusu se ne izkaže kosa! Naročite pri lekarnarju: **Eugen V. Feller, Stubica Donja, Glavica 16, Savska Planina.**

»Sem,« je odvrnil Mihec.

»Dobro,« pravi učiteljica, »sedaj pa povej, da bodo tvoji součenci slišali, kako si to napravil.«

»Šel sem k teti na obisk in srečna je bila, ko sem odšel,« se je odrezal Mihec.

»SLOVENEK« POVSOD

V vse kraje v naši državi in širom sveta razpeljejo vsako jutro vlaki in avtomobili v dvajset tisoč izvodih naš dnevnik. Ali si tudi ti med tistimi, ki ga dobe? Če še nisi, sporoči nam takoj po dopisnici svoje ime in točen naslov.

»SLOVENEK« LJUBLJANA JUGOSLOVANSKA TISKARNA

KUPUJTE PRI TVRDKAH, KI INSERIRAJO V »DOMOLJUBU«!

Snežne čev je in naloše

ima stalno v zalogi Ivan Petrič, Cerknica. Obenem se sprejemajo tudi v popravilo vseh vrst lepljeni izdelki.

Blago za jesen in zimo

kakor tudi vse vrste PLETENINE najnovejšega lastnega izdelka kupite najceneje v trgovini

ANTON SAVNIK, Škofja Loka.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuie hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. — Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov Din.

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor veča za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupuje o kmetijsko potrebščinah ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslova oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

250 Din na dan
zaslužite v Vašem okraju. Pošite tovarni Persson, Ljubljana, Poštni predal 307. -- Znamko za odgovor!

Mizarska vajenca
sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Franc Erjavec, Vižmarje 7.

Učenec za čevljarstvo sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. -- Petrič Ivan, Selsček, Cerkljica.

Dekle staro 30—45 let, pametno, pošteno, ki zna dobro kuhati in raziti na red in snago v hiši. se sprejme v lahko službo z dobro plačo. Ivan Prijatelj, pri kolodvoru, Novo mesto 290.

Kmečko dekle, staro 20—30 let, se išče za nastop o Božiču. Prednost imajo Gorenjci in katere se dosedaj z užitje samo na deželi. Predstaviti se osebnost ali pisano pri Ivan Kuralt, valjani mlina, Domžale.

Vajenka za šteparico, le dobro vajena, se sprejme. Naslov v upravi pod št. 12.773.

Posestvo, hiša z gospodarskim poslopjem in travnikov in njiv v sredini Trbove in lepi regiji proti solcu se za ceno 70.000 Din prodaja.

Med pristen trčan po mladini prodajam po 24 Din za kg. Jakob Soklič, febelar v Bodešah pri Bledu.

Trajen in dober postranski zaslužek ali z lahko pridobi vsakdo brez razlike spola in stanu, ki bi v svojem domačem kraju razpečeval potrebno blago. Pogoj poštenost in poznavstvo. -- Obrniti se je na uredništvo tega lista pod „Izredna prilika“ št. 12.950.

Gospa (služkinji): »Ali znate tudi servirati?«
»Da, na oba načina,« pravi Franca.
»Na kakšna dva načina?« vpraša gospa začudena.
»Tako, da bodo gostje še prišli, ali pa tako, da ne bo nikoli več nobenega.«

FIGE krške / **ČEŠPLJE** bosanske
BRINJE kraški, istrsko in laško
prodaja FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska 35

Kovači!
Najboljši trdi in mehki **koks** in **kovaški premog** Vam nudi
Družba Hirk, Ljubljana
Tunjska c. 45, Telefon 2620

Naznanilo

TRG VACE naznanja, da se letošnji živinski in letni sejem na Vaci na dan sv. Andreja ne more vršiti zaradi nedelje in narodnega praznika, temveč se bo vršil v torek dne 2. decembra 1930.

GORENJC!

Svetovno znane
LODAR FOTO APARATE
dobite že od Din 145,-
dalje v drogeriji
ŠINKOVEC
Kranj, Glavni trg 189

Uspeh Vam je zagotovljen tudi brez znanja o fotografiji. Pišite še danes, naj se Vam pošlje brezplačno cenik.

Veliko izbiro zimskega blaga

po neverjetno nizkih cenah priporoča solidna in domača trgovina F. L. Goričar - »Pri Ivanki«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29 — n. pr. vseh vrst suknja za moške in ženske površnike, od 50 Din, pliš za plašče od 50 Din, modni žamet 28 Din, barhent in flanela od 10 Din, vsakovrstna trpežna kontenina od 7 do 12 Din, dvojno široka 20 Din, kovrči od 150 Din naprej, zimske rjuhe in deke od 42 Din naprej, triko hlače in jopce od 25 Din, otroške skoke in hlačke od 22 Din, moške, ženske in otroške volne vestje, zimske šerpe, žametaste, volnene in avilene rute, najnovejše, volnene kapce, nogavice, rokavice, izgotovljene dame in otroške zimske plašče in obleke, klotaste, listrate in kambrikaste otroške in dame najmoderneje predpasnike, moške delavne in pražnje srajce, kravate, šale, dežnike, ročne torbice, potrebščine za krojače in šivilje itd. — Naše geslo: Bojje je mali, a tem gostejši zaslužek.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks, livarniški, plavžarski in plinski
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 15, I. m. dstr.

Nič Vas ne stane

Tudi Vi pridite, pa ne zamudite, ker čas je zlat ter si ogledite moje bogato zalogo raznovrstnega manufakturnega blaga za moške in ženske obleke. Zima je huda, pa treba dobre obleke in poceni.

Star pregovor pravi:

Kdor hoče dobro blago in poceni kupiti, mora k **Grilcu v Trebnje** priti!

Na zahtevo pošljem tudi vzorce.

J. Grilc, trgovina z meš. blagom, Trebnje.

IZJAVA. Podpisana Bara Nemanč, posest, žena iz Božakovega št. 15, obžalujem, da sem žalila Jožeta Nemanča, posest, sina iz Božakovega št. 23, in se mu zahvaljujem, da je od tožbe odstopil.
Bara Nemanč.

Samo 115 Din
črni ševret čevlji!

Samo 154 Din
črni boks čevlji!

Samo 235 Din
modno barvasti čevlji!

Razpošilja

Trgovski dom

Stermeckl, Cella št. 19

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar.

Novi veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošlje vsakemu zaštoni.

Sodnik: »Ali ste imeli takrat popolno oblast nad seboj?«

Priča: »Ne, gospod sodnik, moja žena je bila zraven.«

Za zimo je treba

novih čevljev

ker je pa stiska za denar, pojdite nemudoma v TREBNJE v trgovino **IVAN A. GROSEK**. Tam boste kupili najboljše gornje usnje in najboljše podplate po znižani ceni.

Za zimo je treba

gorke obleke

ker je pa stiska za denar, pojdite nemudoma v TREBNJE v trgovino **IVAN A. GROSEK**. Tam imate letos priliko kupiti vsakovrstno blago za obleke po zelo znižani ceni. Izbiro v moških in ženskih stoffih je velika. Na novo gotove obleke in zimski površniki! Moje geslo je: Dobro blago, velik promet — mal dobiček.

Bil je izučen kamnosek in v vojni je zgubil levo roko. Skrbelo ga je, kako si bo odslej služil kruh. Sila se vedno kola lomi in tudi naš kamnosek se je privadil. Delal pa je tako: Vstopil se je pred kamen, stisnil dleto med zobe ter se s kladivom tolkel po zadnji strani glave, pa je šlo.

Kanujem vse vrste

zobotrebcev (klinčke)

po najvišjih konkurenčnih cenah ter po vrnem denar za mestno trošarino (šrango)

M. Pakič, Ljubljana

Sv. Petra nasip 27 (za vodo)

A.: »Tako znani se mi zdite. Kje sem videl vaš obraz poprej?«

B.: »Saj ga imam vedno na istem mestu.«

Fige in brinje

za žganjekuho, v najboljši kakovosti, nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

»Neki tat je vlomil sinoči v moje stanovanje.«

»Ali je kaj dobil?«

»Pa še precej. Moja žena je namreč mislila, da sem bil jaz.«

Budilke od Din **49**- naprej

Budilke, stenske in žepne ure

kupite najboljše in najzreje pri

H. SUTTNER, LJUBLJANA 1

Prešernova ul. 4

Lastna protokollirana tovarna ur v Švici

Zahtevajte cenik zastoj in pošt. prosto!

Budilke iz lesa od Din **84**- naprej, brez budilke Din 48-

Zahtevajte cenik zastoj in pošt. prosto!

Stenske ure z bitjem, idoča štirinajst dni od

Din **380**- naprej

Pliučne bolezni so ozdravljive!

Pliučna tuberkuloza - Sušica - Kašelj - Suhi kašelj - Zastluzenje - Nočno potenje - Bronhialni katar Katar v grlu - Sluzni kašelj - Izmeček krvi - Vzdigavanje krvi - Tesnoba - Astmatično hropanje Zbadanje i. t. d. **so ozdravljivi!**

Pred uporabo

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj ki jilgo o moji novi umetnosti hranjenja

ki je že mnogo rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolniki hitro okreva. Telesna težina se poveča ter polahno popnenje končno zastavi bolečine.

Resni moč zdravniške znanosti moje metode ter jo radi priporočajo. Cimprej začnete z mojim načinom prehranjenja, tembolje bo za vas.

Popolnoma zastoj dobite moje knjige, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Konec torej mučilo bolečine, kadar se hoče na glo osvoboditi svojih bolečin na temeljit in varen način, naj piše še danes.

Prejeto opozarjam, da prejmete popolnoma **brezplačno**, brez vsake zaveze s svoje strani moja pojasnila in bo Vaš zdravnik gotovo pritril temu.

novemu načinu Vaše prehrane

ki je označeno kot izborni prvi profesorji. V Vašem lastnem interesu je torej, da takoj pišete, in Vas bo nato vsak čas lahko postreglo moje omdelno zastopstvo. Črpajte pouk in močno voljo za **zdravje** iz knjige **izkušenega zdravnika**. Vsebuje okrepitev in **življensko uteho** ter temelj oris na vse bolne, ki se zanimajo za sedanje stanje znanstvenega **ozdravljenja pljuč**.

Moj naslov je: **Georg Fulgner, Berlin - Neukölln**

Ringbahnstrasse 24, Abt. 617 (Deutschland)

Po uporabi

Edino najboljši

šivalni stroji in pietilni švic „Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrti in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroka!

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Ponovno vzemite brezplačno.

Večletna garancija.

Najuspešnejše sredstvo za refo domače živali le brezdomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotočja), Ljubljana, Mesni trg 4.

Berite! Poslušajte!

Povečal sem zopet svojo trgovino, kakor tudi zalogo z jesenskimi in zimskimi blagom iz prvovrstnih tu- in inozemskih tovarov, radi tega Vam nudim krasno izbiro posebno v damskih plaščih, moških oblekah in suknjah ter v vsem drugem blagu, po zelo ugodni ceni. — Oglejte si zalogo in prepričani boste ter pri enem obisku bo Vaš trud poplačan! — Ne zamudite prilike, ker zima se bliža! — Se priporočam z vsem spoštovanjem

VINKO SAVNIK, Radovljica.

KUPUJTE PRI TVRDKAH, KI INSERIRAJO V »DOMOLJUBU«!

Zadružna Gospodarska banka d. d.

V LJUBLJANI (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

VLOGE NAD DIN 450.000-

PODRUŽNICE:

KAPITAL IN REZERVE NAD DIN 16.000.000-

BLAD
KOČEVJE
NOVI SAD

CELJE
KRANJ
SOMBOR
ŠIBENIK

DJAKOVO
MARIBOR
SPLIT

Sprejema VLOGE — daje KREDITE, eskomptira MENICE — Nakazila — akreditivi — Borzna naročila.

Izvršuje vse bančne posle naikulantneje.

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE, Sasea - deposits. — Prodaja sreča.